A

1418

I

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI
1964
FOTO
NR

MTA KÖNYVTÁRA

KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1914

KÉZIRATOK

FOLYTATÁS

Tisztelt Uram !

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Bizottságának f.hó 23-án tartott ülésében bemutattam f.hó 18-án kelt beadványát, melyben a román királyságot ismertető könyv megirására ajánlkozik. A bizottság rokonszenvesen fogadta tervét. Mielőtt azonban végleges határozatot hozhatna, mutatványt óhajt látni a készülő munkából. Felkérem ezért, hogy tervezete szerint a III. és V.fejezetből egy-egy részletet kidolgozni és hozzám juttatni sziveskedjék.

Budapest, 1914.november 28.

Tisztelettel

főtitkár.

Tekintetes

Gagyi Jenő urnak

Nagyszeben

609
1914.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

A Magy.Tud.Akadémia Könyvkiadó-Bizottságának 1914.november 23-án tartott üléséről.

Berzeviczy Albert akad.elnök ur elnöklete alatt jelen voltak: Beöthy Zsolt,Concha Győző,Entz Géza,Fejérpataky László, Fröhlich Izidor,Heinrich Gusztáv,Szily Kálmán,Szinnyei József biz. tagok.- Helyettes előadó és jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.

1./ Főtitkár bemutatja a Könyvkiadó-Vállalat 1914. évi megjelent négy kötetét: 1. Szücsi József,Bajza József életrajza.- 2. Pulszky Ferencz kisebb dolgozatai,sajtó alá rendezte Lábán Antal.- 3. Emil Boutroux,Vallás és Tudomány,ford.Fogarasi Béla,átnézte Rácz Lajos.- 4. Walter Pater,Görög tanulmányok,ford.Kőszegi László,átnézte Dr.Reichard Piroska.- A kötetek szétküldése már megindult.-

Tudomásul van.

2./ Főtitkár előadja,hogy 1915-re a jegyzőkönyvek tanusága szerint,kilátásba voltak véve:

a/ Eötvös Lajos,Gyermekvédelem.

b/ Csengeri János,Euripides,Egy kötet.

c/ Bihari Károly,Eötvös József Politikája.

d/ Lichtenberger,Richard Wagner.

Nézete szerint Bihari müve a M.Tud.Akadémiától kiadandó,de nem a Könyvkiadó Vállalatba való;

Lichtenberger müve pedig minden valószinüség szerint nem fog idejére elkészülni,azért ajánlja e kettő helyett:

c/ Takáts Sándor,Régi magyar világ.

d/ Fabriczy Kornél kisebb munkáiból egy kötet.

E módositás azzal a fentartással fogadtatik el, hogy ha a Bihari könyvének az Akadémia költségén való kiadása a költség-

vetésben biztositható nem volna,annak mégis a Könyvkiadó-Vállalatban fog kelleni helyet adni.

3./ Főtitkár előadja,hogy 1916-ra,esetleg későbbre rendelkezésre állnak a bizottságtól elfogadott következő munkák:

a/ Lichtenberger,Richard Wagner.

b/ Csengeri János,Euripides II./befejezés/.

c/ Sebestyén Károly,Shakespeare és az ókor.

d/ Fournier,Napoleon,Három kötet,melynek forditási joga meg van igérve.- Tudomásul van,de a végleges határozat,hogy mikor adassanak ki,későbbra halasztatik.

4./ Főtitkár szóba hozza,ill.ajánlja a következő köteteket:

a/ John Morley, Essayk,-elvben elfogadtatik.

b/ Gagyi Jenő beadványa szerint egy kötet Romániáról. Végleges határozat előtt fölkérendő szerző,hogy tervezett müvének III. és IV.fejezeteiből küldjön be mutatványt.

c/ Bismarck, Gedanken und Erinnerungen - a határozat későbbre marad.

5./ Az irói tiszteletdijakra vonatkozólag a bizottság a főtitkárnak azon javaslatával szemben,hogy az kötetenkint pausal-ban állapittassék meg -megmarad az eddigi gyakorlat mellett,hogy nyomtatott ive után fizettessék eredeti munkákért 60 k,forditásért 40 k,revizióért 10 k. Jutalmat nyert munkák irói tiszteletdija esetről-esetre állapitandó meg.

6./ Szily Kálmán biz.tagnak a Könyvkiadó-Bizottságnak 1914.május 20.előterjesztett,a bizottság átalakitására vonatkozó javaslata még ez év folyamán egy ujabb bizottsági ülésben lesz tárgyalandó.

K.m.f.

Jegyezte
főtitkár

elnök.

helyettes előadó.

610

1914.

a) Lichtenberger, Rich. Wagner.
b) Csengeri János, Euripides II. (képeslap).
c) Schertzer Károly, Shakespeare és az ő kora.
d) Fournier, Napoleon, Hatvan kötet, melyek fordítási joga meg van venve. — Tíz határozat van, de a végleges határozat, hogy melyek adassanak ki, későbbre halasztatik.

4. Folytatja Vikár Lajos, ill. ajánlja a következő kéréseket:

a) John Morley, Essays, — elvben elfogadtatik.
b) Gaspi Jenő drámája Vénus egy köre Romániában. Végleges határozat előtt közelebbi szemle, hogy szerzett művének III. és IV. felvonásából kitűnő-e be-e tartalmi egy-e.
c) ~~Gedan~~ Bismarck, Gedanken und Erinnerungen — a határozat későbbre marad.

5. Az irói tiszteletdíjakra vonatkozólag a bizottság — a főtitkárnak azon javaslatával szemben, hogy az következő alapszabályok állapíttassák meg — megmarad az eddigi gyakorlat mellett, hogy ugyanis ívre nyírás fizetésére 60 K, fordításért 40 K, revízióért 10 K. jutalmat ugyet minden irói tiszteletdíja esetről esetre állapítandó meg.

6. Szily Kálmán (a Könyvtári Központ) a Központi Bizottság 1914. május 20. előterjesztése, a bizottság átalakítására vonatkozó javaslata még ez évi folyamán egy újabb bizottsági ülésben lesz tárgyalandó. ~~Az Akadémiai Értesítő 473. lapján közölt határozat a bizottság tagjaihoz bizottsági tárgyalás alapjául~~

K. m. f.

Verseghy elnök.

Ferenczi Henrik jegyzőkönyvvezető

610

1914.

Jegyzőkönyv

a M. Tud. Akadémia Könyv[kiadó]/Vállalat igazgatóságának
1914. november 23. napján tartott üléséről.

Vezérnicky Albert akad. elnök ur elnöklete alatt jelen voltak: Vezérby Izsó, Concha Győző, Ertz Károly, Fejérpataky László, Fröhlich Izidor, Szily Kálmán, Szinnyei József dr. tagok. — Helyettes (Heinrich Gusztáv) elnöklő é[s] (Heinrich Gusztáv) főtitkár. (Könyvkiadó Vállalat)

1. Főtitkár bemutatja a 1914-iki megjelent négy kötetet: 1. Szücs József, Vajda József élete[i]ja. — 2. Pulszky Ferenc kitelepített dolgozatai, gyűjtő alakban szerkesztette Láng Lajos. — 3. Emil Brunswick, Vallás és Tudomány, ford. Fogarasi Béla, átnézte Ráth Lajos. — 4. Walter Pater, Görög Renaissance-ok, ford. Körösi László, átnézte dr. Reichard Piroska. — A kötetek tekintélyes már megjelentek. — Tudomásul szo.

2. Főtitkár előadja, hogy 1915-re, a jegyzőkönyvi határozat értelmében, következő sorban vették:

a) Eötvös Lajos, Gyűjteményes.
b) Csengeri János, Euripides, Egy kötet.
c) Vutkai Károly, Eötvös József Politikája.
d) Lichtenberger, Richard Wagner.

Nézete szerint Vutkai műve az M. Tud. Akadémiától kiadandó, de nem a Könyvkiadó Vállalatba való;

Lichtenberger műve pedig minden valószínűség szerint fog időben elkészülni, azért ajánlja e kettő helyett:

c) Tolnai Sándor, Régi magyar színész.
d) Fabricky Károly kiadatlan műfordításait egy kötet.

— E módosítást az 1915 iki jegyzékben azzal a fenntartással fogadták el, hogy ha a Vutkai könyvének az Akadémia költségén való kiadása a határidőben befejezhető nem volna, annak megfelelő elhalasztásáról, a Könyvkiadó-vállalatban fog kellemi helyet adni.

3. Főtitkár előadja, hogy 1916-ra, elteleg későbbre rendelkezésre állnak a bizottságtól elfogadott következő munkák:

610

1914.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

A M. T. AKADÉMIA
SZÓTÁRI BIZOTTSÁGA.

A Szótári Bizottság számadása
1914-ről.

Bevétel		Kiadás	
Maradék 1913-ról	372·94	Adatgyűjtés	13955·..
Állami járulék	4000·..	Adatrendezés	500·..
Akadémia.	2000·..	Könyvkötő, papírosok	495·40
I. osztály	1600·..	Könyvkereskedő	41·..
II. osztály	400·..	Ügyviteli apró kiadások	200·..
III. osztály	400·..	Bizottsági ülésekre illetmény kiszabatik	150·..
A Semsey-alap kamatai	8000·..	Előadó tiszteletdíja	800·..
	16772·94		16141·40
		maradék 1915-re	631·54
			16772·94

Költségvetés 1915-re.

Bevétel		Kiadás	
Maradék 1914-ről	631·54	Adatgyűjtés	14650·..
Állami járulék	4000·..	Adatrendezés	500·..
Akadémia	2000·..	Könyvkötő	481·54
I. osztály	1600·..	Könyvkereskedő	100·..
II. osztály	400·..	Ügyviteli apró kiadások	200·..
III. osztály	400·..	Biz. tagok illetmény kiszabatik	300·..
A Semsey-alap kamatai	8000·..	Előadó tiszteletdíja	800·..
	17031·54		17031·54

Kolozsvár, V. 15.

a Szótári Bizottság előadója

Érk. 1914. decz. 30.

612
1914.

A M. Tud. Akadémia
Történelmi Bizottságának Költségvetése
és munkaprogrammja az 1915. évre.

I. Bevétel:

1.	1914. évi maradvány	8432.07	K.
2.	1915. évi dotatio	22.000 —	"
	Összesen	30.432.07	"

Munkaprogramm és kiadás:

1. Thallóczy-Horváth S. Fejcei oklevéltár
2. Károlyi A. Magyar országgyülési emlékek XII. köt. 1. fele
3. Závodszky. Héderváriak oklevéltára II. köt.
4. Rodiczky. Orosz évkönyvek magyar vonatkozásai.
5. Lukinich. Erdély területi változásai
6. Tóth-Szabó. Cseh-husszita mozgalmak és irodalom.
7. Szentpétery. Árpádkori királyi oklevelek.
8. Hellebrant-Lukinich. Tört. bibliographia.
9. Magyar Történelmi Tár kiadása.
10. Hunyadiak korához levéltári kutatásokra.
11. Másolások levéltárakban.
12. Történeti Életrajzok sorába.
13. Teleki Mihály levelei kiadásához hozzájárulás (XII. és utolsó részlet).
14. Előadói tiszteletdija.
15. Bizottsági apróbb kiadások.

II. Flór-alap.

Ennek évi 800 kor. kamatját a bizottság a Komáromy András l. tag által évek óta végzett várnegyei levéltári kutatásokra támogatására kívánja fordítani.

III. A Feridun-bejféle alapnak a II. osztályt illető része

1. Az alap állaga az 1914. év végén 5548.08 K.
2. Ehhez az 1915. évi kamat 1600 "
Összesen 7148.08.

A bizottság az alap rendeltetésének megfelelő módon, annak kamatait a „Török történetírók" sorozatának folytatására kívánja fordítani.

A II. osztály 1915. jan. 16. tartott ülésének kivonatából

Jegyzőkönyvvezető
osztálytitkár

Ad 613/1914.

A M. Tud. Akadémia
Archaeologiai Bizottságának költségvetése
és munkaprogrammja az 1915. évre.

Bevétel:

1.	1914. évi maradvány	9871.04 K.
2.	1915. évi dotatio	12.000 — "
3.	Az orsz. régészeti és embertani társulattól az Arch. Értesítő"ért	900 — "
		22.771.04 "

Munkaprogramm és kiadás.

1. Nyomdai tartozás (az Arch. Értesítő" 1912. 4.5, 1913. 1. füzeteiért és Mihalik A kassai Sz. Erzsébet templom cz. művéért)
2. Az Arch. Értesítő" 1915. évi folyama
3. Külön kiadványok (első" sorban: Sebestyén Gyulától A magyar rovásírás hiteles emlékei)
4. Szerkesztő és előadó tiszteletdija.
5. A diós-gyüjtemény kezelésének költségei.

A II. osztály 1915. jan. 15-én tartott zárt üléséből

Jelenvolt az osztály

Ad 613
1914.

A M. Tud. Akadémia
Hadtörténelmi Bizottságának költségvetése
és munkaprogrammja az 1915. évre

Bevétel.

1. 1914. évi maradvány	2746.29	K.
2. A M. kir. Honvédelmi Minisztérium támogatása	7000 —	"
3. A M. kir. Honvédelmi Minisztériumtól előfizetési a Hadtörténelmi Közlemények 1915. folyamára	1330 —	"
4. A M. Tud. Akadémia Festetich-féle alapítványának kamatja	1200 —	"
Összesen	12.276.29	"

Munkaprogramm és kiadás

1. A Hadtörténelmi Közlemények kiadása 40 iv terjedelemben.
2. Előadó és szerkesztő tiszteletdija.
3. Kezelési és előre nem látott kiadások.

A II. osztály 1915. jan. 15-én tartott zárt üléséből

Fejérpataky
osztálytitkár

(

Ad 613/1914.

A M. Tud. Akadémia
Nemzetgazdasági Bizottságának Költségvetése
és munkaprogramuja az 1915. évre

Bevétel

1.	1914. évi maradvány	405.03 K.
2.	1915. évi dotatio	7200 — „
3.	Schosberger-alap kamataiból	800 — „
4.	Az I. m. ált. biztosító-társaság alapítványának kamataiból	1000 — „
	Összesen	9405.03 „

Munkaprogramm és kiadás

1. A Közgazdasági Szemle kiadása.
2. Megyei monographiák.
3. Közgazdasági Könyvtár és Bennekiadók tára.
4. Előadó tiszteletdija.
5. Bizottsági kisebb kiadások.

A II. osztály 1915. jan. 15-én
tartott zárt üléséből

Fejérpataky
osztálytitkár

Ad 613
1914.

A II. osztály költségvetése
és munkaprogrammja az 1915. évre

Bevétel.

1.	1914. évi maradvány	2046.01 ~~3085.01~~ K.
2.	Évi dotatio	22.000 — ,
3.	Az 1914. évről elmaradt Rökk Szilárd féle alapítványi kamat	1000 ,
	Összesen	~~26.085.01~~ ,
		25.046.01

Munkaprogramm és kiadás.

1. Értekezések kiadása.
2. Az osztály körébe eső emlékbeszédek
3. Bírálati díjak.
4. Böhm K. Az ember és világa V. köt. kiadásának segélyezése
5. Az Athenaeum kiadása (~~segélyezés függően~~ ~~tárgyban~~)
6. A Jogt. Szemle kiadása
7. A M. Tudományos Jogtud. Könyvkiadó vállalatának segélye.
8. Jelesebb jogi monographiák kiadása
9. A Philosophiai Írók Tára segélye
10. A Philosophiai Társaság segélye
11. A M. Paedagogia segélye
12. A Nagy Szótár költségeihez hozzájárulás

Csatolva 4 bizottság költségvetése

A II. osztály 1915. jan. 15-én tartott zárt üléséből

Jegyzőkönyvvezető
osztálytitkár

Érk. 1915. Január 21.

613
1914.

4 Bizottsági Költségvetés.

A Mathem. és Természettud. Bizottság
Költségvetése
az 1915. évre.

(Megállapittatott a Math. és Természettud. Biz. 1915 jan. 25. ülésén.)

Sorszám.	Cím	Összeg Kor.	Fil.
	I. Bevétel.		
	Maradék az 1914. évről	169	40
	1915. évi dotatio	10000	- -
	Összesen	10169	40
	II. Kiadás.		
1.	Jungmayer Mihály „Budapest és Környékének szabadon élő overóláb rákjai" cz. munkájának nyomdaköltsége az Athenaeumnál	1081	32
2.	Károlyi számlája (Meghivó az ápr. ülésre)	5	- -
3.	Kertész Kálmán l. tag rákfoglaló munkájának („A magyarországi Dorylaidák rendszeres áttekintése") kiadására	1200	- -
4.	Dr. Szüts Andor „Tanulmányok a földi giliszta idegrendszerének finomabb szerkezetéről" cz. munkája kiadására	1200	- -
5.	Péterfi Márton „Magyarország tőzegmohai" cz. munkájának kiadására	1600	- -
6.	Az előadó tiszteletdija	800	- -
7.	A Math. és Physikai társulat évi segélye	1000	- -
8.	Physikai pályázat az 1915. évben	2000	- -
	Összesen	8886	32

Bevétel 10169 K. 40 f
Kiadás 8886 . 32 f

Rendelkezésre áll 1283 K. 08 f, mely összeg Lörenthey Imre l. tag már megindított Cruciacea-munkájának továbbvitelére fordithato.

Budapest 1915. jan. 31.

Dr. Méhely Lajos,
biz. előadó.

Acc 615
1914.

Ad 615
1914.

Számadás.

A Math. és Természettud. Bizottság 1914. évi pénzkezeléséről.

Sorszám.	Kelet Hó Nap	Kinek Kezéhez?	Mily czimen?	Összeg Kor.	Fil.
			I. Bevétel.		
1.			Maradék az 1913. évről	149	27
2.			1914. évi dotatio	10000	--
3.			Hollós László adománya	671	25
			Összesen	10820	52
			II. Kiadás.		
1.	dec. 10.	Athenaeum	Méhely „Magyarorsz. csíkos egerei"	3183	0
2.	„ „	„	Gorka „Anat. és élett. adatok" Kül. leny.	1281	5
3.	jan. 30.	„	Tartalomjegyzék a XXXI. Kötethez	21	41
4.	„ „	„	„ „ a XXXII. „	21	41
5.	„ „	Daday Jenő	„Magyarorsz. Kraggós lev. ráKok" tiszteletdíja	371	25
6.	„ „	Hollós László	„Kecskemét vidékének gombái" tiszteletdíja	671	25
7	„ „	Méhely Lajos	Előadói díj 1914-re	800	--
8.	márcz. 2.	Athenaeum	Daday „Magy. Kaggl. levéll. ráKok"	676	07
9	„ „	„	Hollós „Kecskem. vid. gombái"	1059	81
10	„ 20	Horváth Géza	Az „Annales Mus. Nat. Hungarici" segélye	2000	--
11	máj. 7.	Br. Eötvös Loránd	A Math. és Physikai Társulat segélye	1000	--
12.	„ 9.	Méhely Lajos	A „Fibrinae Hungariae" tiszteletdija	800	97
13.	„ 26.	Weinwurm A.	Jungmayer „Budap. evenóláhi ráKjai" clichéi	121	50
14.	„ „	Kakay Endre	Megbizatására előleg	150	--
15	„ „	Bertalan T.	Megbizatására előleg	100	--
16.	„ „	Werner & Winter	Méhely „Fibrinae Hungariae" táblái (112,8 MK)	1353	60
17.	„ „	Athenaeum	Méhely „Fibrinae Hung." nyomtatása	1057	40
			Összesen	10651	12

Bevétel 10.820 K. 52 f
Kiadás 10.651 „ 12 f

Maradék 169 K. 40 f 1915-re.

Előterjesztetett és helybenhagyatott a Math. és Természettud. Bizottság 1915. évi jan. 25-én tartott ülésén.

Budapest 1915 jan. 31.

Dr. Méhely Lajos,
bizottsági előadó.

Érk. 1915. Febr. 3.

615
1914.

A Magyar Tudományos Akadémia III. Osztálya

1914. ik évi zárószámadása

és 1915. ik évi költségvetési előirányzata.

A Magyar Tudományos Akadémia III. osztályának 1914. évi zárószámadása.

(A) Bevételek.

1. A III. osztály 1914. évi rendes, normal-budget szerinti bevétele	20,000 K. — f.
2. A Vályi Gyula-féle alapítvány 1914. évi kamatai	400 K. — f.
3. A gróf Andrássy Dénes-féle (108,000 korona-járadékból álló alapítvány) 1914. évi kamatai (tartozások törlesztésére)	4320 K. — f.
Összes bevételek az 1914. évben	**24720 K. — f.**
	(24,716 K. 46 f.)
Összes kiadások " " "	Kiadás

(B1) Kiadások.

	Előirányzat	Kiadás
1. Pálkiadások az 1913. évben	560 K. — f.	560 K. — f.
2. „Math. és Term. Értesítő"	14000 K. — f.	13732 K. 14 f.
3. Emlékbeszédekre és kisebb kiadásokra	380 K. — f.	1164 K. 87 f.
4. Nagy Szótár segélye 1914. évre	400 K. — f.	— —
5. Math. és Physikai Társulat 1914. évi segélye	1000 K. — f.	1000 K. — f.
6. Arrasi Hetilap 1914. évi segélye	1200 K. — f.	1200 K. — f.
7. Nemzetközi Math. és Term. Bibliographiára	1000 K. — f.	1000 K. — f.
8. Leonhardi Eulleri opera omnia, előfizetés,	960 K. — f.	240 K. 25 f.
9. „Templom Győző" elektromvasgyalatához segély	500 K. — f.	500 K. — f.
10. Jeöcze Kornél, Tomory alapból jutalmazandó „pályamű" készítésére, előlegül	— —	1000 K. — f.
	20,000 K. — f.	20397 K. 25 f.

(B2) Kiadások.

1. Stäckel Pál évi tiszteletdíja	1684 K. 60 f.
2. Rados Ignácz főrendűi tiszteletdíja	1684 K. 60 f.
3. Franklin nyomdának, a Stäckel-Rados-féle mű kiállítási költségeinek előrészlete	950 K. — f.
Összesen a gf. Andrássy Dénes alapból	4319 K. 20 f.
	24716 K. 46 f.

A Magyar Tudományos Akadémia III. osztályának 1914. évi zárószámadása.

(A) Bevételek.

1. A III. osztály 1914. évi rendes, normal-budget szerinti bevétele	20,000 K. — f.
2. A Pálfi Gyula-féle alapítvány 1914. évi kamatai	400 K. — f.
3. A gróf Andrássy Dénes-féle (108,000 korona-járadékból álló alapítvány) 1914. évi kamatai (tartozások törlesztésére)	4320 K. — f.
Összes bevételek az 1914. évben	24720 K. — f.
Összes kiadások " " "	(24,716 K. 46 f.)

(B1) Kiadások.

	Előirányzat	Kiadás
1. Pótkiadások az 1913. évben	560 K. — f.	560 K. — f.
2. Math. és Term. Értesítő	14000 K. — f.	13732 K. 14 f.
3. Emlékbeszédekre és kisebb kiadásokra	380 K. — f.	1164 K. 87 f.
4. Nagy Szótár segélye 1914. évre	400 K. — f.	—
5. Math. és Physikai Társulat 1914. évi segélye	1000 K. — f.	1000 K. — f.
6. Arvai Károly 1914. évi segélye	1200 K. — f.	1200 K. — f.
7. Nemzetközi Math. és Term. bibliographiára	1000 K. — f.	1000 K. — f.
8. Leonhardi Euleri opera omnia, előfizetés,	960 K. — f.	240 K. 25 f.
9. "Templom Győző" dolgozatához segély	500 K. — f.	500 K. — f.
10. Jeöcze Kornél, Tomory alapból jutalmazandó pályamű készítésére, előlegül	— —	1100 K. — f.
	20,000 K. — f.	20,397 K. 26 f.

(B2) Kiadások.

1. Stáckel Pál arói tiszteletdíja	1684 K. 60 f.
2. Rados Ignácz szerdahelyi tiszteletdíja	1684 K. 60 f.
3. Franklin nyomdának, a Stáckel-Rados-féle mű kiállítási költségeinek első részlete	950 K. — f.
Összesen a gr. Andrássy Dénes alapból	4319 K. 20 f.

(24,716 K. 46 f.)

A Magyar Tudományos Akadémia III. osztályának 1915. évi költségelőirányzata.

(A). Bevételek.	Előirányzat.
1. Az 1914. évi rendes átalányból maradék.	. . . . 2 K. 74 f.
2. Az 1915. évi rendes (normal-budget szerinti) bevétel	. . . . 20,000 K. — f.
3. A Vályi Gyula-alapítvány 1915. évi kamatai	. . . . 400 K. — f.
4. A gróf Andrássy Dénes-alapítvány 1914. évi kamataiból maradék	. . . . 0 K. 80 f.
5. A gróf Andrássy Dénes-alapítvány 1915. évi kamatai (külön célokra, törlesztésre)	. . . . 1320 K. — f.
Összes bevételek az 1915. évben	. . . 24,723 K. 54 f.

(B₁.) Kiadások	Előirányzat.
1. „Math. és Termk. Értesítő“	. . . . 14,000 K. — f.
2. Emlékbeszédekre és kisebb kiadásokra	. . . 800 K. — f.
3. Nagy Ignác 1914. és 1915. évi segélye	. . . . 800 K. — f.
4. Math. és Physikai Társulat 1915 évi segélye	. . . 1000 K. — f.
5. Orvosi Hetilap segélye (1915.)	. . . . 1200 K. — f.
6. Nemzetközi Math. és Termk. bibliographiára	. . . 1000 K. — f.
7. Leonhardi Euleri opera omnia; előfizetési	. . . . 960 K. — f.
8. Tudományos vizsgálatokra és előre nem látott kiadásokra	. . . . 642 K. 74 f.
Az 1), 2), 3) bevételi tételekből fedezendő kiadási összege	20402 K. 74 f.

(B₂.) Kiadások:	
A Bólyai-Stäckel-Rados-féle mű előállítási költségei második részletének,	4320 K. 80 f.
fedezendő a gróf Andrássy-Dénes alapítvány kamatai	ból
Összes 1915. évi előirányzott kiadások:	24,723 K. 54 f.

Fröhlich Sziborné
vezető titkár.

Bizalmi példánya!

Érk. 1915. Febr. 1.

A Magyar Tudományos Akadémia

III. ik Osztályának

1914. ik évi záró- Számadása és

1915. ik évi költségvetési előirányzata.

614
1914.

Jegyzet. Az 1914. évi február hó 23. án tartott összes ülési 46. pontja szerint (M. T. Akadémia Értesítője 1914. évfolyama 291. füzete 184. lapját) a költségvetési előirányzatok tételei egyenként számbeli összegekben nem tüntetendők el, csak a tételek megnevezése; de a végösszeg pontos sem feltüntetendő."

Ezt utasítottam
visszakérni Fröhlich

Az I. osztály és bizottságainak költségvetése
1915-re.

I. Az osztály közös munkálataira (értekezések, bírálói díjak, a Nagy Sótár segélye, nyomdai tartozások törlesztésére) ..... 7113 K 73 f
(Ebben 613 K 73 f a multévi maradék.)

II. Nyelvtudományi Bizottság (Nyelvtudományi Közlemények, Nyelvtudomány, Nyelvemléktár, a vogul sótár előmunkálatai, a Vogul Népköltési Gyüjtemény IV. b. kötete, a szepesi németség sótára, a budai tövök Bunák magyar levelezése, az előadói díja) ..... 16052 K 93 f
(Ebben 2452 K 93 f a multévi maradék, 1600 K a Fenichel-alap és 1000 K a Rökk Szilárd-alap kamatja).

III. Irodalomtörténeti Bizottság (Irodalomtörténeti Közlemények, Régi Magyar Költők Tára, Régi Magyar Könyvtár, Gyöngyösi költeményei, Vitkay Ödhös: Kazinczy és Kova, Bessenyei György összes művei, Kazinczy eredeti művei, az előadói díja) ... 9637 K 12 f
(Ebben 137 K 12 f a multévi maradék).

IV. Classica-philologiai Bizottság (Némethy Géza: Commentariusok Ovidius Fasti c. művéhez [latinul], Ammianus Marcellinus fordítása, Plinius leveleinek fordítása, az előadói díja) ..... 7000 K — f

Összesen 39803 K 78 f.

Az I. osztály 1905. február 1-i zárt üléséből.

Kolmár József
osztálytitkár.

Erk. 1915. febr. 6.

616

1914.

A classica-philologiai bizottság számadása 1914-ről.

1.) A mult évi nyomdai tartozás törlesztésére	2337·51
2.) Mult évi irói díj hátralék utolsó részletére	768·95
3.) A Pecz féle Összehasonlító Prosopika nyomdaköltségének felére	2000 —
4.) Bírálók díjazására	593·54
5.) Az előadó honoráriuma díja	800 —
6.) Révay József Petronius-kiadása irói díjára előlegképen tanulmányi segélyül	500 —
Összesen	7000 —

Jegyzet: a bizottságnak sem nyomdaköltségben sem irói díjban semminemű terhe sincsen.

A jövő évi költségvetés terhére kiadásra várnak:

Némethy Géza, Commentarius ad Ovidius Fasti 12. művéhez (latinul).

Pirchala Imrétől Ammianus Marcellinus fordítása.

Incze Bérittől Plinius leveleinek fordítása.

Budapest, 1914. dec. 5-én

Dr Gyomlay György
előadó.

A classica-philologiai bizottság

számadása 1914-ről.

1.) A mult évi nyomdai tartozás törlesztésére	2337·51
2.) Mult évi irói díj hátralék utolsó részletére	768·95
3.) A Pecz féle Összehasonlító Tropika nyomdaköltségének felére	2000 —
4.) Bírálók díjazására	593·54
5.) Az előadó honorárja	800 —
6.) Révay József Petronius-kiadása irói díjára előlegképen tanulmányi segélyül	500 —
Összesen	7000 —

Jegyzet: a bizottságunk sem nyomdaköltségében sem irói díjban semminemű terhe sincsen.

A jövő évi költségvetés terhére kiadásra várnak:

Némethy Géza, Commentarius de Ovidius Fasti (2. művének) (Catinál).

Pirchala Imrétől Ammianus Marcellinus fordítása.

Incze Bélától Plinius leveleinek fordítása.

Budapest, 1914. dec. 5-én

Dr Nyomlay Gyula
előadó.

Rd 616
1914.

Méltóságos Osztálytanácsos Úr.

Mult évi dec. hó 1-én kelt irásbeli felszólitására hivatkozással

beterjesztem az Irodalomtörténeti Bizottság 1914-évi működéséről szóló jelentésemet s a Bizottság 1915-évi munkaprogrammját.

I. A IB. 1914-évi működése.

A IB. az elmult esztendőben kiadta a következő munkákat:

1. A Irodalomtörténeti Közlemények XXIV. évfolyamát (negyedik füzet, 31¼ iv, XVI, 500 l.) László Elemér (főszerkesztésében. Tartalma: 11 értekezés és tanulmány, 18 adalékok, 21 könyvismertetés, 6 bibliographiai jelentés.

2. A Régi magyar Költők Tára egy uj, addig sorszámot nem nyert kötetét, mely Gyöngyösi István összes költeményeinek I. részét foglalja magában, Badics Ferenc r. tagtól kötetére (LXVIII, 528 l.).

3-5. A Régi magyar Könyvtár 33-35. köteteit, nevezetesen Illei Jánost Tornyos Péterét, mely elsőnek bolt kiadásában (73 l.), Kazinczy Ferenc Amerikai Podorozsát és Kazimirját Weber Arthur kiadásában (58 l.) és a Szivet ujitó bokrétát egy dalgyüjteményt Verseghi Győző kiadásában (180 l.)

Ezeknek megfelelően az IB. a rendelkezésére álló 9500 K.-t (normal-budget) a következőképen használta föl:

1. Irodt. Közl. nyomdai költségei és irói honoráriumai	1297·50 K.
2. Gyöngyösi István összes költ. kiadási költségei	5127·98
3-5. RMK. 33-35 k. nyomdai és kiadói díjai	2137·40
6. Előadói díja	800·—
összesen	9362·88 K.
Maradék:	137·12

II. A 1915-ki munkaprogramm.

1. Irodalomtörténeti közlemények XXV. évf.

2. Régi magyar költők Toldy I. k. új kiadása Horváth Cyrill tan.

Kesztelyen saját készen áll s legközelebb nyomdába megy, úgyhogy mely ez év folyamán megjelenik.

3. A Régi magyar könyvtár számára készen áll Karinthy Tübingeni pá[lya]kérdésének kiadása Heinrich Gusztáv gondozásában; Barcsay Ábrahám Kolozsvármegyének vándorlásai tervet megszüntetni és Kristóf Györgyét. A tervet a JB. alapgondolata, s a kötet kéziratra legközelebb bírálatra kerül.

4. Gyöngyösi költeményei II. kötetének összeállítását ajánlja dolgozóul Badics Ferenc r. tag.

5. A I. osztály elfogadta kiadásra s a bizottsághoz utalta Váczy János l. tag Karinthy és kora c. művének I. kötetét, mely saját költségén készen bármikor nyomdába adható.

6. A bizottság tudomásul vette Bencsei György összes műveinek kiadását, s megbízta Császár Elemért Bencsei nyomtatott s kézirati összes munkái jegyzékének összeállításával. A jegyzék elkészültével legközelebb megjelenik az Akadémiai Értesítőben.

7. A bizottság Karinthy Levelekhez befejezéséül folytatni kívánja Karinthy költői művének kiadását; egyúttal az I. osztályt, az Eredeti művek megindítását tervezi.

Budapest, 1915. jan. 6.

Császár Elemér,
h. titkár.

Ad 616
1914.

9500
9362.88
137.12

A Nyelvtudományi Bizottság
számadása 1914-ről és előirányzata 1915-re.

I. Számadás.

A Ny. Biz. rendelkezésére volt 18705·76 korona. Ebben a rendes javadalmazás 11,000 K, továbbá 1913-i maradék 7705·76 K (nyomdai számlák utólagos fizetésére).

Az említett 18705·76 K-ból elköltöttünk 16252·83 koronát, még pedig nyomdára 10994.08, tiszteletdíjakra 5258·75 K. A kiadásoknak egyes tételei a következők voltak:

Nyelvtudományi Közlemények és Finnugor Füzetek . . .	6113·24
Nyelvtudomány c. folyóirat . . .	2041·05
Vogul Szótár előmunkálatai . . .	700.—
Előadó	800.—
Multévi munkálatok (nagyobbrészt az 1913-i Ny. Közl. s az új Nyelvemléktár nyomdai számláira)	6598·54
Összesen	16252·83

A maradék 2452·93 K. Ez abból keletkezett, hogy a Nyelvemléktár s a Német Nyelvjárások nyomása nem

folytatódott, a Vogul Népköltési pedig nem fejeződött be.

A fönt elsoroltakon kivül még költöttünk:

1) a Feridun-alap kamataiból 4157.50 koronát a Gyüjtemény II. k. nyomdai számlájára; 2) a Rökk Szilárd alap (1913-i) kamataiból 1000 koronát a Vogul Népköltés sajtó alatt levő utolsó kötete nyomdai költségére mint első részletet.

II. Előirányzat 1915-re.

Kérjük a 2452.93 K-ra rugó maradékon kivül a rendes 11,000 K-t. Az összeg a köv. célokra fog szolgálni:

Nyelvtudományi Közlemények.
Nyelvtudomány.
Nyelvemléktár.
Vogul Szótár előmunkálatai.
Vogul Népköltési Gyüjtemény IVb. kötete.
A szepesi németség szótára.
Előadó.

A magyarországi német nyelvjárások tételét ezentúl (mintegy tiz éven át) első sorban a szepesi német nyelvjárás részletes szótárára szánjuk. Gréb Gyula szerkeszti Kövy Imre gyüjtésének fölhasználásával.

1/.

Az eddigieken kívül: a Toldy-alap 1915. évi kamatait (1600 K) a budai török basák magyar levelezése I. k. kiadására fordítjuk, szerkesztik: Takáts Sándor közreműködésével Eckhardt Ferenc és Szekfü Gyula, — azonkívül kérjük a Rökk Szilárd alap 1915-i kamatait (1000 K) a Vogul Népköltési Gyüjtemény utolsó kötetére.

A Nyelvtudományi Bizottság
dec. 28-i üléséből.

Simonyi Zsigmond r. t.
előadó.

2452·93
11000
1600
1000
16052·93

A Nyelvtudományi Bizottság
számadása 1914-ről és
előirányzata 1915-re.

ad $\frac{616}{1914.}$

A. B. F. R. A.

Kazinczy Lajos és **Kazinczy Gábor** ugy a maguk, valamint a család többi tagjai nevében is mély fájdalommal tudatják szeretett testvérüknek

KAZINCZY FERENCZNEK

f. év november 27-én, életének 63-ik évében, rövid szenvedés után történt halálát.

A megboldogultnak hült tetemei folyó év november hó 29-én délután $^1/_2$2 órakor fognak a Kazinczy-utca 38. sz. gyászházból a református egyház szertartása szerint a helybeli köztemetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Sátoraljaujhely, 1914. november hó 27-én.

Áldott legyen emléke!

Landesmann Saujhely. „Gondviselés" tem. váll. Saujhely.

88. 1914. nov. 30.

621/1914.

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv

őméltósága

a m.t. akadémia Főtitkára

Budapest

V 25

VIII Bajcsy u. 3

NOV 28

Szám: 72

Vezeték száma: 221

TÁVIRAT.

= heinrich gusztav
akademia foetitkara
budapest baross ucza =

BUDAPEST 42.

Felvette:

hivataltól	hó és nap	óra, percz	napszaka
	1914 NOV.	28.	

Továbbitotta

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat osztálya	felvevő hivatal	pénztári szám	szó	hó és nap	óra	percz	napszaka	hivatalos megjegyzések

satoraljaujhely 6777 15 28 1/40 s

= kazinczy ferencz meghalt kegyes talogatasaert esd

= solder istvanne .+

Sürgönyözési díj 1 szó 4 db., 1 hsz. 4 db., 5 szó 1 hsz. 4 db., 6 szó 1 hsz. 4 db., 7 szó 1 hsz. 4 db., 8 szó 1 hsz. 4 db., 9 szó 1 hsz. 4 db., 10 szó 1 hsz. 4 db., 11 szó 1 hsz. 4 db., 12 szó 1 hsz. 4 db., 13 szó 1 hsz. 4 db., 14 szó 1 hsz. 4 db., 15 szó 1 hsz. 4 db., 16 szó 1 hsz. 4 db., 17 szó 1 hsz. 4 db., 18 szó 1 hsz. 4 db., 19 szó 1 hsz. 4 db., 20 szó 1 hsz. 4 db., 21 szó 1 hsz. 4 db., 22 szó 1 hsz. 4 db., 23 szó 1 hsz. 4 db., 24 szó 1 hsz. 4 db., 25 szó 1 hsz. 4 db., 26 szó 1 hsz. 4 db., 27 szó 1 hsz. 4 db., 28 szó 1 hsz. 4 db., 29 szó 1 hsz. 4 db., 30 szó 1 hsz. 4 db., 31 szó 1 hsz. 4 db., 32 szó 1 hsz. 4 db., 33 szó 1 hsz. 4 db., 34 szó 1 hsz. 4 db., 35 szó 1 hsz. 4 db., 36 szó 1 hsz. 4 db., 37 szó 1 hsz. 4 db., 38 szó 1 hsz. 4 db., 39 szó 1 hsz. 4 db., 40 szó 1 hsz. 4 db., 41 szó 1 hsz. 4 db., 42 szó 1 hsz. 4 db., 43 szó 1 hsz. 4 db., 44 szó 1 hsz. 4 db., 45 szó 1 hsz. 4 db., 46 szó 1 hsz. 4 db., 47 szó 1 hsz. 4 db., 48 szó 1 hsz. 4 db., 49 szó 1 hsz. 4 db., 50 szó 1 hsz. 4 db., 51 szó 1 hsz. 4 db., 52 szó 1 hsz. 4 db., 53 szó 1 hsz. 4 db., 54 szó 1 hsz. 4 db., 55 szó 1 hsz. 4 db., 56 szó 1 hsz. 4 db., 57 szó 1 hsz. 4 db., 58 szó 1 hsz. 4 db., 59 szó 1 hsz. 4 db., 60 szó 1 hsz. 4 db., 61 szó 1 hsz. 4 db., 62 szó 1 hsz. 4 db., 63 szó 1 hsz. 4 db., 64 szó 1 hsz. 4 db., 65 szó 1 hsz. 4 db., 66 szó 1 hsz. 4 db., 67 szó 1 hsz. 4 db., 68 szó 1 hsz. 4 db., 69 szó 1 hsz. 4 db., 70 szó 1 hsz. 4 db., 71 szó 1 hsz. 4 db., 72 szó 1 hsz. 4 db., 73 szó 1 hsz. 4 db., 74 szó 1 hsz. 4 db., 75 szó 1 hsz. 4 db., 76 szó 1 hsz. 4 db., 77 szó 1 hsz. 4 db., 78 szó 1 hsz. 4 db., 79 szó 1 hsz. 4 db., 80 szó 1 hsz. 4 db., 81 szó 1 hsz. 4 db., 82 szó 1 hsz. 4 db., 83 szó 1 hsz. 4 db., 84 szó 1 hsz. 4 db., 85 szó 1 hsz. 4 db., 86 szó 1 hsz. 4 db., 87 szó 1 hsz. 4 db., 88 szó 1 hsz. 4 db., 89 szó 1 hsz. 4 db., 90 szó 1 hsz. 4 db., 91 szó 1 hsz. 4 db., 92 szó 1 hsz. 4 db., 93 szó 1 hsz. 4 db., 94 szó 1 hsz. 4 db., 95 szó 1 hsz. 4 db., 96 szó 1 hsz. 4 db., 97 szó 1 hsz. 4 db., 98 szó 1 hsz. 4 db., 99 szó 1 hsz. 4 db., 100 szó 1 hsz. 4 db. — Pest Könyvnyomda Kisvállalat.

Sürgősen kézbesitendő távirat.

Érk. 1914. nov. 30.

621
1914.

A cím előtt lévő rövidítések magyarázata:

= **D** = Sürgős
= **RPx** = Válasz fizetve x szóért
= **RPDx** = Sürgős válasz fizetve x szóért
= **RPxRXP** = Válasz fizetve x szóért, fizetett küldönczczel (csak belföldön)
= **TC** = Összeolvasandó
= **PC** = Távirati vételjelentés
= **PCD** = Sürgős távirati vételjelentés
= **PCP** = Vételjelentés postán
= **FS** = Utánküldendő
= **PR** = Postán ajánlva
= **XP** = Küldöncz fizetve
= **XPT** = és = **XPP** = küldöncz fizetve távirati, illetve postai értesitéssel (csak külföldre)
= **XPx** = Fizetett **x** összegü küldönczdijjal (csak külföldre)
= **MP** = Saját kezéhez
= **TR** = Távirdán átveendő
= **GP** = Postán átveendő
= **GPR** = Postán átveendő ajánlva
= **TMx** = X czímmel
= **CTA** = Minden czím közlendő
= **TL** = Táviratlevél
= **LCO** = A felvevő ország valamely nyelvén
= **LCD** = A rendeltetési ország valamely nyelvén
= **LCF** = Franczia nyelven
} szerkesztett kedvezményes díju kábeltávirat

Postával (Poste)
Exprès küldönczczel czímzett költségére (csak külföldre)
Nyitottan (Ouvert)
Nappal (Jour)
Éjjel (Nuit)
} (kézbesitendő)
Telefon Czímzettnek telefonon bemondandó.

Tisztelt Akademia!

Alulirott katonaorvos Nagy Sándor
c. munkájának kéziratát a Tisztelt
Akademia elé azon alázatos kéréssel
előterjeszteni, hogy méltóztassék azt megbírál-
tatni s ha érdemesnek találja kiad-
tatni vagy a kiadását lehetővé tenni.

Kérését megnyitva és nagy-
becsü pártolásában ajánlva
maradok

"Kitünő" tisztelettel

a Tisztelt Akademiának

Budapest, 1914. XI. 20. alázatos tisztelője

Dr. Nagy Sándor
kir. tanácsos, főgymn. tanár

Budapest. IX. Ferenc-utca, 29.

Érk. 1914. Nov. 30.

624

1914.

Kiadatik az I. Osztálynak.

Budapesten, 1914. nov. 30.

Henrici
főkönyvtáros

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

A Magyar Földhitelintézet
V. Pénzügyi Osztályának

rendelkezésem van idemellékelten
megküldeni Erőss Lechner Pál
-féle alapítványnak 1914.-re esedékes
kamatait, 840 = nyolcszáznegyven koro-
nát, melyösszeget Erőss Lechner Manó
f.évi nov. 26.-án címemre küldött
meg.

Földhitelintézet

625

1914.

Nagyméltóságu Uram!

Bocsánatot kérek jelen sorainmal okozott alkalmatlankodásomért de a jelen körülmények nyomása alatt alázattal fordulok méltóságod hoz s kérem kegyeskednec ez ügyet kegyes jó szívvel, melylyel eddig is nagy részességet bányolott elintézni.-

Ugyanis Kazinczy Ferencz a Ki a M. T. Akadémia által 1906 Márcz. 31-én évi 600 Koronával lett segélyezve s Ki mában mint beteg ő Felségénél van gondozás alatt, utolsó napjait éli. A mélt. Kör mely már 2 hó óta ágyhoz közeli annyira el hatalmasodott felette hogy mint az orvosi bizonyitvány mutatja szervedése csupán rövid időközben fogva azt hogy beteg ágy részére Méltóságod útján nyert segély oly csekély jövedelem hogy az csupán az élelmezésre elegendő az orvosoltatási s gyógyszerek fedezetlenül áll s igy azon alázatos kéréssel fordulok Méltóságod kegyes jó szivéhez miszerint a szánandó Jan. 1-én kiutalványozandó segélyt úgy tenni szíveskedjen akár a jelenben akár a bekövetkezendő haláleset értesítésénél megfelelő után hozzájárulni hogy az annyi is sokat szenvedett agg ezekből holta után ne részesüljön a koldusokat érő sors ami nem volna illő a Nagy Kazinczy unokájához.- Bármily kisebb segély is ha az gyorsan jön gyógyir lehet.-

Azon reménnyben hogy kérelmemet kegyes jóvá-
hagyás szerint elintézni méltóztatik a az ügyben
megfelelő sürgős utón

vagyok alázatos szolgája

Özv Soldner Istvánné
szül.
Kazinczy Ferencz.

Lakik Gyöngy Kazinczy u. 38

Kelt 1914 November 27.

Érk. 1914. Decr. 1.

626

1914.

Vezérnagy Emánuel Lajos
jelentése.

Ezen alapján Elnök ur 100
(egyszáz) koronát engedélyez ezen

1914. XII. 7.

ad usum piratum, helyesbítés

Orvosi bizonyítvány

Bizonyítom, miszerint Tarinczy Verona, 63 éves, helybeli lakos, vesepor- dijnak oir- és vesebajában szenved. – Állapota jelenleg a legrosszabb stadiumban van, felgyógyulására nincs remény. Általam leir- gyógykezelve. –

Szatmárnémeti 1914 március 27

V. Szabó

Dr. HOBOZ B.
tb. magyar kir. orvos
S.-A.-UJHELY.

Ad 626
1914.

627

1914.

Tisztelt Tagtársam !

F.évi november hó 28-án kelt becses soraira szerencsém van értesiteni,hogy az Akadémia elnöksége örömmel veszi tudomásul,hogy az Akadémia palotájának és mükincseinek magyarázó leirását tartalmazó kalauz kidolgozását elvállalja. A tiszteletdijt illetőleg azonban az Elnökség czélszerübbnek tartja annak egy egységes összegben való megállapitását és ez alapon fix összegben 1500 /egyezerötszáz/ koronát ajánl föl munkájáért,mely összeget tetszése szerinti részletekben veheti föl. Sziveskedjék nyilatkozni,hogy e tiszteletdijat elfogadja-e és egyuttal értesiteni,hogy körülbelül mely időben várhatjuk a befejezett kéziratot.

Budapest,1914.deczember 1.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Nagyságos

Diwald Kornél urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia lev.tagjának

Budapest

627

1914.

627
1914.

Tiszelt Főtitkár Úr!

Folyó november hó 28-án kelt becses soraira tisztelettel válaszolva, hogy az Akadémia Elnöksége örömmel állja tudomásul, hogy az Akadémia palotájának és műkincseinek magyarázó leírását tartalmazó katalógus kidolgozását elvállalta. A tiszteletdíjat illetőleg azonban az Elnökség szükségesnek tartja azonnal egy egyezségi összegben való megállapításra és ez alapon két részletben 1500 (ezer ötszáz) korona ajánlatba hozza munkájáért, mely összeget részére bármiki reklamáció nélkül fog. Szíves kérjük azonkívül, hogy e tiszteletdíjat elfogadja-e és ehhez értesíteni, hogy körülbelül mely időben számíthat a befejezett példányra.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1914. december 1.

főtitkár.

Nagyságos Dienes Károly úrnak, a M. T. Akadémia
tanácsosának
Budapest.

627

1914.

150.570/ 1914 szám.

IV.ü.o.

Nagy Jolán és Nagy Matild - nak, néhai Nagy Imre az Akadémia rendes tagja árváinak irói segélyért benyujtott kérvényét visszavárólag azzal a kéréssel küldöm meg az Elnökségnek, hogy az elhunyt akadémiai tagnak a tudományos irodalom terén kifejtet t munkásságáról, önálló müveiről, nemkülönben folyamodók anyagi viszonyairól tájékoztató jelentést tenni sziveskedjék.

Budapest, 1914.évi november hó 19.

A miniszter rendeletéből:

1

Magyarosáad

min. osztálytanácscs.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének,

Budapest.

Érk. 1914. decz. 1.

628
1914.

Szíves véleménynadás végett
kiadatik Fejérpataky László
r. tagnak és ontáblabíróknak.
Budapesten, 1914. decz. 1.

Henrici
főlevéltáros

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Upsala 914. dec. 6, 2.

Kedves Barátom!

Méhelyitől újabb levelet kaptam, melyben kijelenti, hogy levelem Rövidkezkében lemondási szándékától elállt. Remélem, nem iktatta a múltkor átadott előterjesztését? Ha igen, az az iratok közül valahogy törlendő volna s az iratot magát mindenesetre visszakérem.

Baráti üdvözlettel

tisztelő híved

Marczinkowsky

Erk. 1914. decr. 3.

629

1914.

Válaszoltam nov. 28.

Nagyméltóságú Elnök úr!

F. hó 3-án a K. M. Természettudományi Társulat állattani szakosztályának ülésén „A világháború élettudományi tanulságai" címen hosszabb előadást tartottam. Előadásom csak a szakosztály szük Körében hangzott el, azonban jelen volt barátaim utóbb kívánatosnak találták, hogy előadásom eszméit nagyobb hallgatóság előtt, pl. a Tud. Akadémia összes ülésén ismételjem meg.

Ennek az óhajnak engedve nov. 5-én fölkerestem az Akadémia főtitkárát, Dr. Heinrich Gusztáv úr ő méltóságát, ki a gondolatot a maga részéről is helyeselte s nyomban megállapodtunk, hogy nov. 23-án, az Akadémia összes ülésén „A háború biologiája" címen fogok előadást tartani.

Nem sokára megütközésemre néhány nap multva a következő levelet kaptam a Főtitkár úrtól:

„Budapest 1914. nov. 7.

Igen tisztelt Kedves barátom!

Egy váratlan félreértés következtében háborús előadásod nem nov. 23-án, hanem decemberi 14-én lesz. Legalább nagy csattanóval fejezzük be az évet!

Majd küldök annak idején vagy 20 meghivót, hogy megküldhessed azoknak, a kiknek jelenlétét óhajtod.

Szivesen üdvözöl

igaz hived
Heinrich Gusztáv."

Én erre újból fölkerestem a Főtitkár urat, hogy a levelében jelzett „félreértés" természetéről informáljam s azt a felvilágosítást kaptam, hogy Dr Jendrassik Jenő társunk a főtitkári hivatalban már korábban bejelentette, hogy nov. 23-án Korányi Frigyesről fog emlékbeszédet mondani s így az én előadásom dec. 14-ére marad.

A halasztás ugyan kellemetlenül érintett, de végre is belenyugodtam s akkor (novemb. 8-án) a Főtitkár úrral tovább is abban állapodtunk meg, hogy előadásomat a dec. 14-iki összes ülésen fogom megtartani.

Én erre azután nekiláttam előadásom kidolgozásának és több barátomat, előkelő úriembereket, megkértam erre az alkalomra. Tegnap azonban, mint a felhőtlen égből lecsapó villám, érkezett kezemhez a Főtitkár úr következő levele:

„Budapest, 1914. nov. 24.

Kedves Barátom!

A legnagyobb sajnálattal értesítlek, hogy december 14-én nem tarthatod meg a háborúról előadásodat. Az Elnök úr, hivatkozva az Ügyrendre, nem járul hozzá. De ugyanaznap a Harmadik Osztály ülésén felolvashatnád.

Bocsáss meg, hogy Neked zavart okoztam; de ez is bizonyítja, mennyire pártoltam ügyedet.

Szíveses üdvözöl

igaz híved

Heinrich Gusztáv."

Megdöbbenve és elképedve olvastam e sorokat, mert ha a Főtitkár úr tudta, hogy az összes ülésen nem tarthatok előadást, akkor miért üzött velem ilyen, engem mélyen megalázó játékot, — ha pedig nem tudta, akkor miért főtitkár?

Én az akadémiai tagságnak mindenkoráig nem csak a díszében sütkéreztem, hanem az Akadémia komoly feladataiból is a legkomolyabban, becsületes

igyekezettel és teljes odaadással kivettem a magam ré-
szét, a minek beszédes bizonyítéka az Akadémia Kia-
dásában megjelent munkáimnak hosszú sorozata; oly
sorozat, mely a magyar tudományosságnak általá-
ban s a M. Tud. Akadémiának különösen, sohasem
vált szégyenére.

Nem akarok a távolabbi időkre visszapillantani, csak az Akadémia kiadásában megjelent három legutolsó munkám szakszerű bírálatát említem be, és pedig:

1. Soós Lajos nemz. múzeumi őr és egyetemi m. tanár ismertetését „Magyarország csikos egerei" cz. munkám ról,

2. Kormos Tivadar m. kir. geologus és egyetemi m. tanár ismertetését „Fibrinae Hungariae" cz. munkámról és

3. Plate Lajos jénai egyetemi tanár (Haeckel utóda) ismertetését „Species generis 'Spalax'" cz. munkámról, melylyel az Akad. Marczibányi-díját nyertem el.

Ezek az ismertetések talán megokolják némiképen azt a meggyőződésemet, hogy nem kell magamat az Akadémia legutolsó tagjának tekintenem, a kivel ilyen lealázó játékot lehessen üzni.

Még arra is rámutathatok, hogy mint a Mathem. és Természettud. Közlemények szerkesztője óriási fáradsággal szerkesztem az Akadémia folyóiratát, mert nem elégszem meg azzal, hogy a beérkező munkákat egyszerűen áttegyem a nyomdába, hanem előzetesen az utolsó betűig elolvasom, átjavítom s minden correcturát is magam teljesítek, mert átérzem azt a kötelességet, hogy gondoskodnom kell a kiadványok akadémiai színvonaláról.

Úgy érzem, hogy annyi odaadás után semmiképen

Érk. 1914. Decz. 1.

629
1914.

sem szolgáltam rá arra a rideg elbánásra, melyben most részesültem. Mindezeknek tekintetbe vételével csak úgy tudok az erkölcsi világrend követelményeinek eleget tenni s háborgó lelkemet csak úgy tudom lecsillapítani, ha megválok az Akadémiától.

Úgy érzem, lelkem egyik felétől kell elszakadnom, de meg kell lennie, mert ezzel az elégtétellel tartozom önmagamnak, a tudomány komolyságának, az erkölcsi igazságnak és barátaimnak.

Ezeket kérem, méltóztassék tudomásul venni, hogy akadémiai rendes tagságomat s a Math. és Természettud. Bizottsági előadói tisztjét visszabocsátom a Tud. Akadémia Kezébe.

Fogadja Nagyméltóságú Elnök Úr mély tiszteletem kifejezését, melylyel maradtam

Budapesten, 1914. novemb. 26.

Készséges híve
Dr. Méhely Lajos
a M. Nemzeti Múzeum
osztályigazgatója

Előtte ín aprodban magánlevélben találtatott.
Hennicker
Vizsgázónaptárt,

Leb. 20.

Kegyelmes Uram!

Igaz hálával köszönöm, hogy fájdalmas fel-
jajdulásomat figyelemre méltatni méltóztatott,
még pedig reám nézve oly végtelenül megtisztelő
módon s annyi kegyes jóindulattal.

A tévelem megtörténtét Nagyméltóságod is elismer-
te s a tévelem annál súlyosabb, mert a főtitkár úr
nem kötötte felolvasásom megtarthatását semmi-
féle föltételhez, hanem két izben is végleges-
ten és teljes határozottsággal elintézettnek jelen-
tette ki a dolgot. Én esetleg tudhattam volna,
hogy kívánságom teljesítése az ügyrend szoká-
sos magyarázatába ütközik, akkorban a főtit-
kár úrnak tudnia kellett volna, hogy ajánl-
kozásom elnöki sanctio nélkül nem intézhető
el s ha erre figyelmeztetett volna, bizonyára
kötelességemnek ismertem volna az ügyet Nagy-
méltóságod elé terjeszteni, a miből elutasíttatá-
som esetén sem származhatott volna kellemetlenség

vagy félreértés.

Azt hiszem, hogy ha lemondó levelem egész terjedelmében kerülne az Akadémia összes ülése elé, mindenki belátná, mennyire igazam van, mindazonáltal Nagyméltóságod lekötelező sorai után kijelentem, hogy lemondásomat nem tartom fenn.

Válságos, nehéz időket élünk s én kerülni akarok mindent, a mi a magyarság összetartásán csorbát ejthetne. Magam akarom a legjobban megszívlelni azokat a szavakat, melyeket az Akadémiában immár elmaradó felolvasásomban leírtam: „Megértettük egymást, összedobbant a szivünk s a haza oltárán az öntudatra ébredt, egységes magyar nemzet gyújt áldozattüzet."

Hitvány ember volnék, ha most nem tudnék áldozatot hozni, azért arra kérem Nagyméltóságodat, bocsássa meg nekem, a sorsüldözött, meggyötört embernek, a ki elég hosszú életem folyamán oly ritkán tudtam megpillantani az erkölcsi világrend jelenségeit, ellenben Arany Jánossal együtt oly gyakran éreztem „a nyomort, melyet a becsület válla hord", – ha netalán túlon-túl érzékeny lettem volna.

Előadásomat, vagy legalább ahhoz hasonlót (Dr Szász Károly képviselőházi alelnök úr f. évi nov. 14-én kelt levélbeli megkeresésére) f. évi deczember 20-án d. e. 11 órakor az Urániaszinházban fogom megtartani s ha Nagyméltóságod magas megjelenésével kitüntetni kegyeskednék, méltóztatnék meggyőződni, hogy tárgyamnak feldolgozásmódja nem való a III. osztály elé, ellenben sokoldalú vonatkozásánál fogva nagyon alkalmas lett volna egy összes ülés kitöltésére. S épen ez a tudat indított arra, hogy – barátaim unszolására is – a főtitkár úrnál ajánlkozzam.

Én ebben is csak az Akadémia érdekét tartottam szem előtt s őszintén sajnálom, hogy hazafias érzésből fakadt jó szándékommal kudarczot vallottam, a mi azonban épenséggel nem fog visszatartani attól, hogy emberi és hazafias kötelességemet végső leheletemig teljesítsem.

Lekötelező jóindulatát újból is hálás szivvel megköszönve mély tiszteletem kifejezésével maradtam

Nagyméltóságú Elnök Urnak

Budapesten, 1914. decz. 1-én

mindig készséges híve

Méhely Lajos

Mélyen tisztelt, Méltóságos
Tanítsvs Ur!

Alulirott mély hódolattal vagyok bátor, Méltó-
ságodhoz alázatos és esdő kérésemmel fordulni,
hogy kegyeskedjék engem nyolmasztó helyzetem-
ben egy röktöni segélyben részesíteni. A kabóri
által teljes szerencsétlen lettem, az a nagy drágaság
borzasztóan kínzók és minden beteg vagyok, már
egy éve óta. Én, elhunyt Dr. Karvasy Ágoston,
egyetemi tanár a tudományos Akadémia
tagja és kir. tanácsvs menye vagyok. Én, telje-
sen egyedül álló özvegy vagyok, 77 ik. évben,
szemem betegsége miatt, teljesen munka-
képtelen. Boldogult férjem Karvasy
Adolf ezelőtt 9 évvel elhunyt. Sok évekig
súlyos beteg volt, a minek folytán kis
magánvagyonunk teljesen tönkre ment.
Mintán férjem után ki magánhivatalnok
volt, semmi fele nyugdijat nem élvezek,

a legnagyobb nyomorral tengetem életemet.
Édes, jó mélttóságos Úr alázatosan és esdve kérem,
hallgassa meg egy szerencsés szegény kérését,
A mindenható Isten áldása kísérje Méltóságodat minden lépésén.—

Vagyok hódolatteljes
mély tisztelettel
a siny hálás

Budapest,
1914. November 29-én.

özv. Karrasy Adolfné.

II. Batthyány-utca 61/a.
I. emelet, ajtó 11.

Érk. 1914. Decz. 1.

Méltóságos

Dr. Heinrich Gusztáv

miniszt. Tanácsos Úr,

Ő Méltóságának

a tud. Akadémia Főtitkára

630
1914.

Budapest

alárendelt kérvénye

özv. Karvasy Adolfnénak

lakik, Budapesten

II. Batthyány-utca 61 sz.

I. emelet, ajtó 11.

Kéri. Dec. 1. kapott 25 korona, — marcs. 31. napjára szóló segélyt.

Ügyk. közlés 195. ik 630. sz.

Főtitkár.

mely ben egy özvegyi

segélyért esedezik.

Nr 630./1914

Mélyen tisztelt Méltóságos
Tanácsos Ur!

Ezer és ezer köszönetet a huszonöt
koronáért, Kimondhatatlan
jótéteményt tett Méltóságod
nagy szegénységemben velem,
nem is vagyok képpes köszö-
netemet, szavak által, eléggé
kifejezni. – Arra kérem
a mindenható Istent, hall-
gassa meg forró Imáimat

/ és tartsa meg édes, jó Méltóságos
Urat még számtalan, számtalan
érekig teljes erőben és egész-
ségben, hallmozza el a leg-
nagyobb földi boldogsággal!
Mégegyszer alázatos köszönetemet!

Vagyok
hódolatteljes mély tisztelettel
a sirig hálás

özv. Karvasy Adolfné.

Budapest,
1914. XII/2

II. Batthyány-utcza 61 sz.
I. em. ajtó 11.

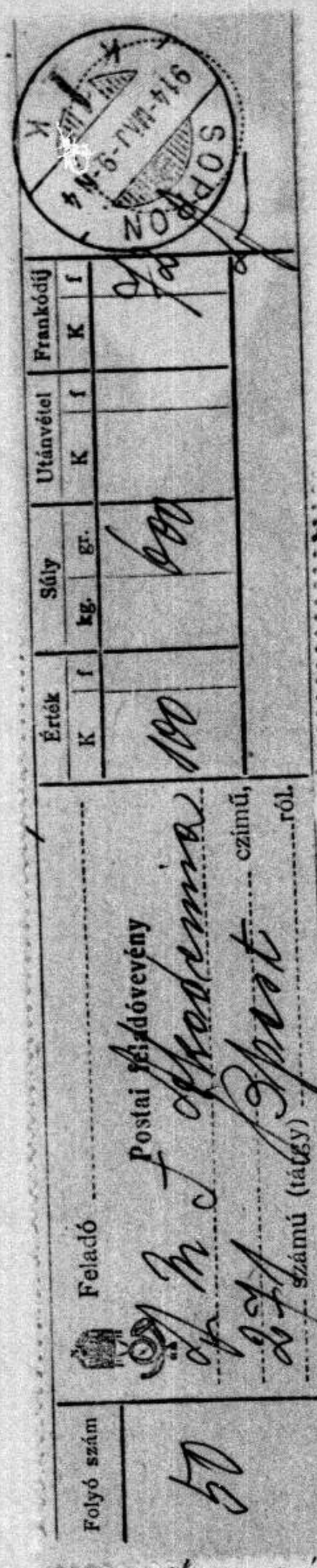

Méltóságos Uram!

Tisztelettel küldöm Méltóságodnak, kegyeskedjék a Voczán-pályázatra beadott Vitnyédy István című mű lemásolás végett költségemen elküldetni. A visszaküldésére a feladó vevényt tisztelettel ide csatolom. Méltóztassék ügy kivánni, lemásolás után a pályamunkát is visszaküldöm.

Szerzőségemet Méltóságod előtt öreg ember lelkemre mondom, legyen szabad mentségemül megemlítenem, hogy Gábi Imre, a tőgyorú és rókimondó kritikus, kinek ilyen nagyra becsülöm, előzetesen átnézte, részletesen s azt érdekes és értékes műnek nyilvánította, mely a pályázaton tisztességgel s a győzelem reményével léphet versenybe. Ő maga szólította fel, hogy művemet, melyet már korábban, nem a pályázatra irtam, olvasatlan nyugtázzam be.

Kupi Gyula igazgató is, az irodalomtört. tanára és régi jeles barátom, a mű elolvasása után magától ajánlkozott, hogy rövid nyitányt ir hozzá és a XVII. századbeli magyar dalokat, melyeket egy soproni codexben ő fedezett fel s melyeket a drámában felhasználtam, harmonizálni fogja.

Vitnyédy Paulor műve szerint a Wesselényi-féle összeesküvés egyedüli idealis, önzetlen alakja, kinek abban elsőrendű szerepe volt és Zrinyi Miklósnak személyes tisztelője és bizalmasa.

Dóczi Lajos figyelmét is Vitnyédy annyira megragadta, hogy tíz éve előtt a prot. irod. történetében tartott felolvasásomat azonnal elkérte s drámát akart róla írni. Közelebbről érdeklődött iránta Hegedüs István is.

Ezek után meg fogja Méltóságod bocsátani, hogy nyári vakációimban azon kornak társadalmi életét és irodalmát (Pázmány, Zrínyi, Vitnyédy szerei dúrván forduló dolgát a drámában) leghatóbban tanulmányoztam és gondos, részletes terv szerint azt a drámai kísérletet — midőn 4 kötet tudományos munkával is megbíztak — elkövettem. A történeti színművek mindig igen érdekeltek, az Akademia bírálatait is pár év óta olvasom.

Művemet pár évvel a bírálat kedvéért nyújtottam be. Részpártolásomra, Béla István, mint főtitkárra, nem számítottam. Jelen is voltam a bírálat felolvasásán. (Ősszel és tavasszal néhány napon át a Nemz. Múzeum és Akademia levéltárait kutattam). És csak azért, hogy oly rövid, szomorú kimenetel lett az ítéletben. De így járt Zrínyi Péter is, melyet a bírálat nem tartott figyelemre méltónak és értékesnek jelzett.

Művemnek magvát az alapeszméje: Magyarország akkori nyomorúságos helyzetéből csak a nemzeti királyság menthette meg, melynek méltó jelöltje Zrínyi Miklós. Ennek **fanatikus** tisztelője és követője Vitnyédy. Miatta vette össze a várossal (de nem 2 felvonásig át, mint a bírálat mondja), miatta hanyagolja el családját és vonja magára az udvar gyanúját és haragját. De önzetlenségével, a társadalmi, nemzetiségi és felekezeti korlátokat lebontó fajszeretetével, fáradhatlan odaadó munkásságával, a németnek és magyarnak összebéklítésével példát is mutat, miként kell a nemzeti királyságot erőssé tenni. Zrínyi Lelkéhez, melynek ő képviselője, jó szelleme elkíséri, ekkor elhagyja őt jóllen este, részt vesz az összeesküvés-

ben, melynek okmányát ő fogalmazza, sőt a király elfogásáról
is örült kiáltvány tőle, ami ismeretes historicum. Ezzel idéri
fel maga ellen a végzetet. Bécsfelbérelt cinkosa orvul
megöli. Beavatói holtan a Duna hullámsírját kövezik be.
Az örökké nyugvó, lecsendesült tengerben" és a most kapervárban
pihenő nagy ellenfelet.

Az alapeszme mellett, azt hiszem, van egyéni meséje és
szellemvonása is a darabnak. Nem direkt célra törekedtem, hanem
erős harcias érzés a mozgatója. Az Isten különösen kiemelke
a történeti levegő, színezésen, nyelv és jellemfestés mellett.

De bocsánatot kérek, hogy Méltóságodnak drága idejét
lefoglalni merészeltem. Mindhogy a darabot az egykori
dalokkal és hangjegyekkel más czek paedagogiai célból is
kiadni szándékozom s a benyújtott példányban nagyobb
változtatásokat vennék, tiszteletteljes kérésem jóváhagyását
kérésemet megújítani.

Kiváló tisztelettel vagyok

Méltóságodnak

Sopron 1914. novemb. 29-én

alázatos szolgája

Bayer Sándor

theol. akad. tanár.

Érk. 1914. Decx. 1.

631
1914.

Magánlevélben vádaskodás
1914. Nov. 1. H. G.

Nagyméltóságu Elnök Ur!

Kegyelmes Uram!

Mély tisztelettel alulirott azzal a legalázatosabb kéréssel fordulok Nagyméltóságodhoz, kegyes kegyét annak az évi 400 koronás összegnek, amelyet szerény és igénytelen szolgálataimért a Magyar Tudományos Akadémiától kapni szokott, - az 1915.-ik év második felére jutó 200 koronás részét, már most kiutaltatni, vagy - bőles adakozását - hogy kérjem, - engem segélyben részesiteni.

Alázatos és nagy kérésem megokolására legyen szabad elmondanom, hogy a mostani viszonyok között a legjobb igyekezettel sem tudok semmi féle jövedelemre szert tenni, hogy családom eltartásának gondjai most szégyenes súlyával nehezednek reám s hogy kis leányom betegsége, amit teljes pénztelenségem miatt gyógyittatni sem tudok, a végtelenségbe kergeti.

Harmadik éve igyekszem az Akadémia hivatalát ellátni s hiszem és igérem, hogy ugy mint eddig, a jövőben is a legbecsületesebb igyekezettel fogok szolgálatukra és rendelkezésükre állhatni, állani.

Könyörgő kérésem megismétlésével vagyok szerénységemet Nagyméltóságod - god kegyes jóságába, jóindulatába ajánlva

Budapest, 1914. évi október hó 12.-én

alázatos tisztelettel:

Depsó Emil
a Magyar Hiradó munkatársa.

December végén 200 forint
kérő a fővárosi
rovatra.
Berecz

Érk. 1914. december 3.

636

1914.

Érk. 1914. decz. 3.

637
1914.

Budapest 1914.
december 3.

Méltóságos Főtitkar
úr!

Folyó hó 1. én 627. sz.
alatt kelt nagyra becsült
sorára szerencsém van
jelenteni, hogy a
Magyar Tudományos Aka-
démia palotája és
gyűjteményeinek leíró
lajstromáért a főlaján-
lott honorárium 1500 K.-t
őszinte köszönetet el-
fogadom, a munkához
azonnal hozzálátok
s hiszem hogy tavasszal
már meg is jelenhet

A kézirat három
hónapon belül ugyanis
beszolgáltatni remélem
Minthogy a honorárium
részletekben való
kifizetését is méltóz-
tatott szóba hozni,
erre vonatkozólag
tisztelettel kérelmem
az, hogy első részlet
fejében 500 K.-t a
munka megkezdésekor,
a második részletet
a cédulakatalogus
befejezésekor, a
harmadikat pedig
a kézz kézirat

átadása és elfogadása
után méltóztassék
kiutalni.
Magamat további
nagyrabecsült
jó indulatába
ajánlva vagyok
Méltóságodnak
mély tisztelettel
szerény szolgája

Fivald Kornél

Nagyméltóságu Miniszter Ur !

Vonatkozással Nagyméltóságodnak f.é.nov.hó 19-én 150.570/1914.IV.B.o.sz.alatt kelt átiratára,szerencsém van néhai Nagy Imre akad.r.tag tudományos érdemei felöl a következö rövid tájékoztatást adni.

Nagy Imre a hazai diplomatikának és helytörténeti kutatásoknak kiváló müvelöje volt,a kinek müködése a kritikai oklevélkiadás terén uj korszakot nyitott meg. Ö folytatta és valóban értékessé tette a Hazai Okmánytár sorozatát,ö indította meg az Akadémia kiadásában az Anjoukori okmánytárat,a melyből az ö gondozásában hat kötet jelent meg. Ö adta ki Zala- és Sopronvármegyék oklevéltárait. Szerkesztöje volt a Zichy-oklevéltár köteteinek. Folyóiratokban /Századok,Turul,Archaeologiai Értesitö stb/ nagyszámu dolgozata látott napvilágot,melyek genealogiai,topographiai,diplomatikai és phragistikai kérdéseket tisztáznak.

Tudományos jelentöségéröl teljesen tájékoztat az Akadémiánkban róla felolvasott emlékbeszéd,melyet szerencsém van mellékelni.

Legjobb tudomásom szerint néhai Nagy Imre tagtársunk leányai teljesen vagyontalanok és atyjuk érdemeinél fogva érdemesek arra,hogy Nagyméltóságod öket a kért segélyben részesitse.

Fogadja Nagyméltóságod kitünö tiszteletem kijelentését.

Budapest,1914.december 5.

fötitkár.

Nagyméltóságu

Dr.Jankovich Béla

m.kir.vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak

Budapest

639

1914

Nagyméltóságú Uram!

Kultuszminiszter

Van szerencsém Nagyságod-
nak f. é. nov. hó 19-én
150.570/1914 IV. ü. o. sz. alatt
kelt átiratára, szerencsém
van néhai Nagy Imre akad.
r. tag tudományos érdemei
felől a következő (tájékoz-
tatást adni.

Nagy Imre a hazai diplo-
matikának és helytörténeti
kutatásoknak kiváló mű-
velője volt, a kincsek mű-
ködése a Rajtikai oklevél-
kiadás terén új korszakot
nyitott meg. Ő folytatta
és valóban értékessé tette
a Hazai Okmánytár soro-
zatát, ő indította meg
az Akadémia kiadásában
az Arjouckori okmánytárat,
a melyből az ő gondozá-
sában két kötet jelent
meg. Ő adta ki Zala-
és Sopron vármegyék okle-
véltárait. Folyóiratokban
(Századok, Turul, Archaeo-
logiai Értesítő stb) magyará-

Szerkesztője volt
a Fejér-oklevél-
tár köteteinek.

639

1914.

dolgozata tárgyát szorosabb
gok, melyek genealogiai,
topographiai, diplomatikai
és sphragistikai kérdése-
ket tárgyalnak.

1/. Tudományos jelentő-
ségéről teljesen tájékoz-
tat az Akadémiának
vóla felolvasott emlék-
beszéd, melyet szeren-
csém van mellékelni.

Legjobb tudomásom
szerint séhai Nagy
Imre tagtársunk leányai
teljesen vagyontalanok
és atyjuk érdemei-vel
jogos érdemesek arra,
hogy Nagy Imre emlékét
a Kisfaludy Társaság
szívébe zárja.

Fogadja Nagyméltóságod kitűnő tiszteletét.

Budapest, 1914. december 5.

főtitkár.

Méltóságos főtitkár Ur!

Alázatosan kérjük Méltóságodat, kegyeskedjék, a háborus időkre való tekintetből, nagy tekintélye és döntő szava sulyával odahatni, hogy a tudományos Akadémia teleki pályázatának határideje elhalasztassék. Senkisem képes ma nyugodt munkára. Bizva a tudományos Akadémia bölcsességében maradtunk

mély tisztelettel:

Több pályázó.

Erk. 1914. December 7.

640

1914.

Érk. 1914. december 7.

641
1914.

A miskolczi
m. kir. állami felső ker. iskola
igazgatósága.

241-1914

Méltóságos Főtitkár Úr!

A nagyméltóságú Vallás- és Közokt. m. k. minisztes Úr a hadi állapot miatt a kömpotásra felvett kiadásokat törölte. E miatt az eddig fizetett általány díjat nem birjuk fizetni. Mély tisztelettel kérem, méltóztassék a M. Tudomyos Akadémia részéről, ha lehet az 1914/5. iskolai évre erő (talán 1914 poly. év) jutalékot elengedni és a federet hiányában ki nem náltott kiadványokat most ideajándékozni. Ha a hadi állapot elmúlik, akkor ismét rendes fizetők lesznek. Ha pedig ez nem lehet, méltóztassék jobb időkig a Miskolci Áll. Felső Kereskedelmi iskolát törülni az előfizetők (az általányt fizetők) sorából. Mély tisztelettel vagyok

Miskolc, 1914. dec. 4.

Gálffy Ignácz
igazgató

F. ~~hó~~ decz. hó 4.-én 241/1914. sz. a. kelt Beadványára értesítem, hogy a kérdéses akadémiai kiadványok az Intézet czímére továbbra is meg fognak küldetni. Szíveskedjék azonban honánk az Intézet nevében írásbeli nyilatkozatot behüldeni, melyben kötelezi magát, hogy mihelyt az Intézet anyagi viszonyai megengedik, az hátrálékos átalányösszeget az ~~Igazgatóság~~ azonnal megtérítni fogja

1914. XII. 14.

főtitkár

AZ ORSZÁGOS HADSEGÉLYZŐ BIZOTTSÁG

felolvasásokat rendező albizottsága

a fővárosban, f.é. december hó folyamán előadásokat rendez.

AZ ELŐADÁST TARTJA:

December hó 8-án, kedden: Báró Hazai Samu honvédelmi minister: A háboru tényezői.

- . -

Az előadás a Főherczeg Sándor utcai régi Országház gyüléstermében, esti hat órakor lesz megtartva.

Belépti dij : egy korona, a hadsegélyző alapok javára.

Jegyek a hadsegélyző bizottság jelvényosztályában /:Képviselőház:/ és este a pénztárnál kaphatók.

Tiz koronáért az összes előadások látogatására jogositó állandó jegyek válthatók. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk.

A pénztárnál a Szövetségi hüség jelvényei is kaphatók, melyeknek tiszta jövedelme szintén a hadsegélyezés czéljaira szolgál.

A további előadások sorozatát később tesszük közzé.

A FELOLVASÁSOKAT RENDEZŐ ALBIZOTTSÁG.

Érk. 1914. dec. 7.

642
1914.

ORSZÁGOS HADSEGÉLYZŐ BIZOTTSÁG

A mellékelt meghivónak szives közzé-

tételét kéri

a felolvasásokat rendező

albizottság megb.

Kunyálmiklós.

org. Képv.

Ad 642
1914.

St. 32818 sz. **MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.**

Budapest, V., Bálvány-utcza 7. sz.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest

Budapest, 1914 deczember 5-én.

Van szerencsénk elismerni, hogy Heinrich Gusztáv ur eladott könyvek

ára fejében f.é. október hó 1-én (502. sz.)	K.	1,021.15 ft
f.é.október 31-én ugyanezen czimen ~~552.~~ (559 sz.)	"	977.45 "
f.é.november 30-án " " (623.sz.)	"	1,135.10 "
f.é. november 30-án Gróf Széchényi Pál alapitványának 1914 évi kamata fejében (625.sz.)	"	840. - "
összesen	K.	3,973.70 ft

fizetett pénztárunknál, mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia folyószámadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Mayr

Simon

8 C 22

Ex. 1914. December 17.

643
1914.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Érk. 1914. decz. 9.

..... szám.

644

1914.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Érk. 1914. decz. 9.

szám. 644

1914.

Méltóságos Uram!

A táviratot közvetlenül a tele-
vizelés előtt kapdam ; annak a
meglepetésre v. u 1/2 2 órám
lelkem kitörve , a déli 1 óra
körül közzétett kimutat alap-
ján indézkedhetnem már nem
lehetett.

Kazinczy Ferenc nő-
vére volt a nyelvújítónak ;
anyja Kazinczy Bálint , any-
ja Zlenczky Mathild.

Valami szerencsétlen he-
lyzetig vagy tán véletlen
közvetlenkedésben őrizetni kéjem.

1/1

képzeinek a fejlődése akkor
maradt meg közt gyermek-
korában s így azután nem
is vitte országúny dolgunk
ben. Hogy mágis valami
foglalkozása s keresetforrása
legyen: vélni apósa
jószívűsége ismételten
intette őt ékszerészi kép-
zettséghez s képzettségéhez mér-
tékes állásához, előbb a pénzügy
igazgatóságnál, majd pedig
a megyei adóhivatalban.

Ő azután elégé meg is be-
csülte magát azokban az alkal-
mazásokban;

de végtelenül nehéz volt
neki az önuralmat kitartóan rög-

képzőinek a fejlődése akkor
maradt meg hosszú gyermek-
korában s így azután nem
is vihe sokáig semmire
sem. Hogy mágis valami
foglalkozáson s keresetforrás
legyen: néhai apósom
jószívűsége ismételten
juttatta őt ékszerei kíván-
ságaihoz s képzettségéhez mért
állásához, előbb a pénzügy
igazgatásnál, majd pedig
a megyei adóhivatalban.
Ő azután elzárá meg is be-
csülte magát azeltben az alkal-
mazásokban;
de végzetemül nekéi volt
vele az érintkezés kitüntetés rög-

esnei és hogy vagy vendéjen,
társaskalandban viselkedése
miatt.

Testvérei: K. Gábor
és K. Lajos, az előbbi deb-
receni, az utóbbi kecskemét-
vagyonjogi ügyvédjelölt, - minda-
ketten vagyonuk és családi-
kalan, illetve kis családi em-
berek - könnyen megpróbál-
tak, hogy magukhoz venni-
hogy legalább megjelenésében
legyen némi emberes. De
ő'nekei nem volt marasztó
egyikükről sem.

Vagyonjogából a testvérei
részéből élt addig 62
éves korában bekövetkezett

1/.

halálára. Legutóbb egy Lő-
rincé nevű újpesti özvegy-
nél volt karácsonkor, az
volt az, a minőt kíván-
ságukra, aki küldésükről
gondoskodott.

Ez az asszony nemcsak
az ünnepek alkalmával, hanem
hogy - ha szabad úgy mon-
dani - minden napon arra
törekszik, hogy
minél jobban eszméit jóltevésben: hu-
manitárius célokért megáldozásban mű-
ködjék.

Hasonló nagyszerű példát
kell e kedves asszonyról
elmondanunk.

A temetés költségét Ka-
rácsony Gáborné fedezte.

Ezekben megfelelnek 6. közlésünk-
nek, kétségtelen bizonyítékkal szolgál-
hatnak

Sári 1914 XII/2 aláírás nélkül: Erdélyi László

Nr. 536 Jahrg. 1915.
St. H. B.

Mit Genehmigung des hohen k. k. Finanzministeriums erscheint im hierortigen Verlag Ende Jänner k. J. der Jahrgang 1915 des

Hof- und Staatshandbuches

für die

österr.-ung. Monarchie.

Die gefertigte Direktion erlaubt sich beifolgende Blattausschnitte zur gefälligen Richtigstellung und Ergänzung sowie zur Anführung sämtlicher Orden und Auszeichnungen bei den Besitzern derselben mit der Bitte zu übermitteln, diese Ausschnitte längstens Ende November l. J. gütigst wieder anher rücksenden zu wollen.

Hierbei wolle beachtet werden, daß in Rücksicht auf die durch die Handlichkeit des Buches gebotene Beschränkung des Umfangs, Beamte unter der IX. Rangklasse nur dann angeführt werden können, wenn dieselben als Amtsleiter fungieren.

Allfällig nachträglich eintretende Änderungen wollen bis Ende Dezember l. J. an die gefertigte Direktion eingesendet werden, um dieselben noch für den Jahrgang 1915 tunlichst berücksichtigen zu können.

Wien, im November 1914.

Die Direktion

der k. k. Hof- und Staatsdruckerei.

K. K. H. U. ST. DR.

645

1914

Hales Präsidium

Der in Leipzig Geborene Gelehrte wurde in seiner späteren Wirksamkeit von vielseitiger Anerkennung für Leistungen. Hilfe der wissenschaftlichen Forschung von Johannes und Leistungsbereitschaft [illegible] Ob. in Leipzig. Als [illegible] Gelehrten wurde [illegible] Anerkennung [illegible] Leistungen.

Sein Leben [illegible] Leistungsbereitschaft [illegible] Forschung [illegible] Gelehrten [illegible] Leistungen.

Der Schuh soll nämlich so sein, dass
seine Elemente einzeln, wie
sie selbständig wirken, einfach
wirken.
Er besteht, ob Sohle, Ferse, Brandt, und
Schaft sich, verschieden, Unter einem
Riemen und seine Form bis ins geringste
Detail.
Er bildet dann, verbindend weich die
Verbindung seines Fußes in Gelenk einfach
den Knöchel und Rückenpartien
Standen dann eine einzige Form
und erhält, günstig dem Fuß,
wohlgefällige Schönheitslinie
In seiner Schönheit

einbegriffen

Lenz Tenax
die Landwirtschaft dienen

Imelbrück, den 3. Dezember 1914 Feld
Kürnerstrasse 18

/! Karl Einbegriffen/

Erk. 1914. dezr. 5.

646
1914.

Sehr geehrter Herr!

Auf Ihre gefällige Eingabe vom 3. Dez. d. J. muß ich Ihnen in Auftrage des Präsidiums zu meinem lebhaften Bedauern mitteilen, daß unsere Akademie im Sinne ihrer Statuten nicht in der Lage ist Ihrem Wunsche zu entsprechen.

Budapest, 9. Dez. 1914.

Achtungsvoll

Generalsekretär.

Herrn Franz Tesarz
d. k. Lieutenant a. D.

Landsberg
Körnerstraße 18.

Alólirottak mély fájdalommal tudatják, hogy a feledhetetlen drága jó édesapa, nagyapa, sógor és rokon

Veress Ignácz

nyug. tankerületi főigazgató

folyó hó 7.-én reggel 6 órakor élete 81-ik évében rövid szenvedés után megszünt élni.

A megboldogultnak földi részei folyó hó 10.-én d. e. 11 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartása szerint a köztemető halottas kápolnájában beszenteltetni, s a közös sirkertben örök nyugalomra helyeztetni, lelkéért pedig az engesztelő szent mise áldozat folyó hó 10.-én d. e. 10 órakor fog a Mátyás király-téri Plebania templomban az Egek Urának bemutattatni.

Nyugodjék csendesen!

Kolozsvárt, 1914 december 7.-én.

Veress Jolán,
Dr. Veress Andor főorvos és neje **Tihi Teréz,**
Veress Sarolta
gyermekei és menye.
Tarsoly Sándor, Sarolta és **Lóla,**
Veress Bandi és **István**
unokái.
Kuncz Elek tankerületi főigazgató és gyermekei,
Csonka István nyug. erdész és neje,
Csonka Lajos nyug. főreáliskolai tanár és gyermekei
mint sógorai.

Csonka József és családja.

Czetz János temetkezési intézete Deák Ferencz-utca 10. Telefonszám 216.

STEIN, KOLOZSVÁR

Mélt

Heinrich Gusztáv Urnak

a m. tud. Akadémia Főtitkárának

Budapest

Akadémia épület.

Érk. 1914. decz. 9.

647.

1914.

Érk. 1914. decz. 9.

648
1914.

A Magyar Tudományos Akadémia
Nagyságos Titkári Hivatalának
Alázattal kérem, hogy szegény gyermekeim részére az évi segélyt méltóztassék megadni.

mély tisztelettel maradva

Miskolcz Dec 7. 1914

Berecz Fabiának Józefa
a Berecz árvák anyja.

Lakásom Miskolcz. Palóczi-utcza 37

Érk. 1914. decz. 9.

648
1914.

A Magyar Tudományos Akadémia
Ndgyságos Titkári Hivatalának
Alázattal kérem, hogy szegény gyermekeim részére az évi segélyt mél-
tiztessék megadni.

mély tisztelettel maradva

Miskolcz Dec 7. 1914

Berecz Fabiánek Józefa
a Berecz árvák anyja.

Lakásom Miskolcz. Palóczi-utcza 37

Ad 648/1914.

A M. Tud. Akadémia
tek. főtitkári hivatalának.

Szerencsém van bejelenteni, hogy a II. osztály f. hó
7-én tartott ülésében a Bródy-jutalom bizottságába
Concha Győző r. t. osztályelnök elnöklete alatt az osztály
részéről Gaál Jenő r. és Angyal Dávid lev. tagokat küldötte
ki.

Budapesten, 1914. dec. 8.

Kiváló tisztelettel
az osztály
titkára

Érk. 1914. December 10.

649

1914.

A M. Tud. Akadémia
tek. Jótitkári hivatalának

Szerencsém van bejelenteni, hogy a II. osztály legutóbb elhúnyt tagjai fölött tartandó emlékbeszédek felől a következőképen intézkedett:

1. Br. Nyáry Jenő t.t. felett Éber László lev. tagot
2. George Perrot t.t. " Kuzsinszky Bálint lev. tagot
3. Medoveczky Frigyes t.t. " Pauler Ákos lev. tagot

bízta meg emlékbeszéd tartásával.

A II. osztály 1914. dec. 7-én tartott zárt üléséből.

Fejérpataky László
osztálytitkár

Ent. 1914. Decr. 10.

650

1914.

MÉLTÓSÁGOS URAM!

Mivel az I. osztály legutóbbi ülésére betegségem miatt nem jelenhettem meg, bátor vagyok a Régi Magyar Költők Tára I. kötetének kéziratát idecsatolva beterjeszteni Méltóságodhoz.

Nagyon sajnálom, hogy a ms. fölötte rendetlen és tele van törléssel, javitással; de mint igazgatónak annyi a dolgom, hogy tisztázásra vagy a tisztázatnak átvizsgálására nem gondolhattam. Ezért legyen szabad reménylenem, hogy i. t. Birálóim a dolgozatok külső alakbéli fogyatkozásait nem fogják tiszteletlenségre magyarázni.

A jegyzetben mutatkozó hiányok pótlása végett még kutatgatni fogok és reménylem, hogy egyet-mást sikerül megtalálnom.

Méltóságodnak

Budapesten 1914. december 10.

mély tisztelettel
alázatos kész szolgája
Borbás Vince
főreáliskolai igazgató.

Érk. 1914. decz. 10.

651
1914.

Kiadatik az I.
Osztálynak.
Budapest, 1914. decz. 10.

Mellékelve:
1 csomag kézirat.

Nagyméltóságu Miniszter Úr!

Nagyméltóságod f. évi
június hó 31-én 7882/1914 IV. b.
szám alatt kelt leiratával a
Római Magyar Történeti
Intézet ösztöndíjas akadémiai
titkárává Vári Rezső budapesti tud. egyet.
ev. vall. rk. és II. ker. állami
főgymnasiumi rendes tanárt
az intézet titkári teendőinek
ellátásával egyelőre egy évi időre
határozza ráruházni, nekem évi 4000
korona lírtelektőkjét engedélyezni és
ez összeget tanári illetményeimnek
évnegyedi mellett az 1914/15-ik tanév
utolsó negyedére utalványozni méltóztatott.

E Vári Rezső ur ugyanis
utazásából hétfőn, a mint arra

R. 9/12.
Berzeviczy

Nagyméltóságod E. Jankovich Béla s. k. t. t. t.
Vallás és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úrnak

Budapesten

és folyamán több törvényszéki fogházjainkban Magyarország gyűlöletes háború fogolytáborai voltak, az internált ápolóknak átadták, azonban fölkarba hozását és bevonását elmulasztották és előkészítették minden hogy az internált a hazai és ellenséges közben különbséget tehessen és a büntetőjog könnyítés volt az internált megszigorítását a háború utáni időre halasztani, a mit Magyarország 1. évi november hó 8-án kelt 133953/1914 IV. ü. r. számú leiratával függővé hagyott tovább.

D- Vári Rezső ép 1. évi okt. hó hova volta az internált tényleges állapotának állítása, az épület és a benne elhelyezett magánfoglalási könyvtár sérülése és az utóbbinak rejtélyes eltűnése alkalmából Rómában letartóztatták. Tiszkári megbízatása 1915 januárjában, kiküldetése volt, hogy annak megbízásából bizonyos tekintetben ítélőbírói hatáskörrel vizsgálatot folytasson, mindenkor az internált, a mely belügyminiszter tényleges állapotára vonatkozólag ellenőrzésével, állandó értesítést és tényleges ügyeinek állítása vonatkozólag.

[illegible], a pénzek elhelyezése
állami érdek, az állami tisztek
minden állami hivatalnoki
funkcióikat teljesítik, a állami fegyó-
házat vége, a bíróságot pedig vélni, hogy
ebben nem változtatott volna, de
Nagymihályról dr. Vári [illegible] hogy
pedig a vádirat [illegible]
arról tájékoztatják a vádlottak elhelyezése,
hogy a [illegible] fegyházban
kerületében és pedig [illegible] el-
látásban, a kik rendes illetményeiken
kívül sokkal magasabb fizetési
díjat, illetve pótlékokat élveznek,
mint a mint a bíróság dr Vári
vádirati állítása tévedésben van.

Nagymihályról elhozta
bíróság határozata alapján ki-
kihallgattatván tanúként [illegible]
mindkettőjük mivel bebizonyult,
hogy dr Vári Rezső vádirati
1915 január 31-én kelt kihallgatása
tárgyában 1915 február 1-én kezdve
kezdett eljárás, amelyben mindkettő
az ügyészség által eljáró bíróság
előtt tanúskodott, tanári illetményei-
ken felül évi 4800 (négyezer)

korona összeállításának engedélyezése mellett megkeresték.

A mennyiben azonban D. Vári úrnak kérelemhez csatolt bizonyítványából kitűnik, miszerint ő a Magyaróvári gazdasági akadémia növendéke volt, mely intézet hallgatóinak a katonai szolgálat alapján lépésről-lépésre való előrehaladása van biztosítva, hogy D. Vári Rezső úr is a katonai szolgálatát 1916/17. tanév október 30-ig megszakítatlanul teljesítette volna, mely időpontban a tanulmányait is befejezte volna, ezen időpontban az 1914/15. tanévet, mely 1915 június 30-ig tart, hallgatta volna.

Tisztelettel kérem a Magyaróvári Gazdasági Akadémia Igazgatóságát, hogy D. Vári Rezső úr 1914 december hó 8-án

Kmoch.

Az iratait a Akadémiai bi-
zottságának f. évi ki 7-én tartott
ülésében hozott határozat alapján
kellemes van Magyarországnak
képviselőjével tárgyalni, hogy D. Vári
Rezső úr Ő Felsége megbízatását
legfelsőbb helyen megerősítésre
méltóztassék.

A megerősítés érdekében
mód illetőleg a bizottságban felme-
rült az a nézet, hogy az most mód
kívánt időre adassék meg D. Vári
úrnak. Ez indíthat, illetőleg mód ad-
hatna bizalmat képes, állami hatás
állandó jellege van, míg hogy ez
szükségesnek mutatkozik, hogy a kép
viselet megbízatása is hosszabb állan-
dóbb jellegű legyen, ne függjön ki-
vívás és az pedig folytonos
megújítására. Ezen körülmény meg-
újítással járó kívánság ideig hogy
megbízatás szükség nélkül szerint
kelő állás az ügyek állandó jelle-
zetét, másfelől alkalmas arra,
hogy az ügyekkel versenyben és a
bíróságokkal érzelmi kellő, a ki-
vonat kötelezettségben, a közös kö-
vetségi kötelezettségben, nem
fejthető kívül az intenzív tartomá-
nyos és adminisztratív működést, a

minőül egyéb intézkedés hiányában. Másrészről tekintetbe kell venni azt, hogy ha — a mint az D. Károly esetében is történt — a megbízott tőkéből valamely összeg akkor ha megbízatása tárgyából, kényszerítő körülmények folytán előbb hagyja el Rómát, mint a tőke és kamatai végleg kezelése az intézet részéről megszűnik, nem csak az illető részére a tőke tőkéi egyszerű azt, hogy helyesen az intézet egyéneik kezelésében megőrizve, hanem tőkéjét és kamatait is az illető állandó lakhelyére, vagy ha ez Rómában van valaki által abban a helyben, hogy a tőke állandó részt Rómából eltávozhat, kezeljék.

A törvényes intézkedés az itt elsorolt esetekben, hiány esetében bizonyos által szerzett jogok, hogy az intézet állandó tőkéjének megfelelő legyen a tőke és kamatai részére tőkéi megbízatásának és a állandóan tőke egyének, kezelt intézet tőkéjének kezelésében mindenkor állandóan kezelni; egyéneik tőkéjének tőke kezelésében, hogy D. Károly tőkéi egyéneik bizalmából kezelt intézet, állandóan lakhelyén megfelelő kezelésében, mindenkor állandóan kezelni, állandóan tőke

052

1914.

Br. 205.

Slavnoj
Madzarskoj akademiji znanosti
u
Budapestu.

Čast nam je potvrditi primitak jednoga primjerka fotografije svoga grofa Nikole Zrinjskoga, što ga je slav. na Madžarska akademija znanosti dobrostivo dostavila preko Njegove Preuzvišenosti bana Kraljevina Hrvatske, Slavonje i Dalmacije, — i uje, dno na dragocjenom daru izreći najtoplju zahvalu.

U Zagrebu, 6. decembra 1914.

Za Jugoslavensku akademiju znanosti i umjetnosti

Tajnik:

Nr. 205

An die löbliche
Ungarische Akademie der Wissenschaften
in
Budapest.

Wir beehren uns den Empfang eines photographischen Exemplars des vom Grafen Nikolaus Zrinyi verfassten Opus, das uns die löbliche Ungarische Akademie der Wissenschaften durch Seine Excellenz den Banus von Kroatien, Slavonien und Dalmatien zu übersenden die Güte hatte, zu bestätigen und für das kostbare Geschenk unseren wärmsten Dank auszusprechen.

Zagreb, am 6. Dezember 1914.

Für die Südslavische Akademie der Wissenschaften und Künste

Der Sekretär:

Ærk. 1914. decx. 12.

653

1914.

Franklin-Társulat

Magyar Irodalmi Intézet és Könyvnyomda Budapesten.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla: 130. sz.

Telefon 72-41, 72-42, 72-43.

Budapest, 191 4. deczember 12.

Méltóságos Dr. HEINRICH GUSZTÁV úrnak

a M. tud. Akadémia főtitkárának

B u d a p e s t .

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy "Görgey Artur ifjusága" és "Görgey Artur a számüzetésben" czimü két kötetnyi kéziratot a mai napon átvettünk. A művet Méltóságod nagybecsü intézkedése alapján Görgey István "1848-49-ből" cz. könyvéhez hasonló kiállitásban fogjuk elkészitени, s a kinyomtatásért az első 500 példány után ivenként / à 16 oldal/ 90.-- koronát, minden további 100 példányért ivenként 3 koronát fogunk számitani. Ha a szövegben a rendestől eltérő kisebb betüs szedés is kivántatnék, ezért még külön megfelelő pótlékot számitunk.

Kiváló tisztelettel

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

Erk. 1914. Decr. 14.

656

1914.

500 pld.	90 —
1000 pld.	30
1000	30
500	15
	165 korona

80

245

Erk. 1914. Decr. 14.

657

1914.

PAPIRKERESKEDÉS.
KŐ-ÉS KÖNYVNYOMDA

ALAPITTATOTT 1878
TÖRV. BEJ. VEDJEGY
KÁROLYI GYÖRGY
BUDAPEST V. DOROTTYA U. 10

KÁROLYI GYÖRGY

KŐ ÉS KÖNYVNYOMDA
V. ARANY JÁNOS UTCZA 1.
A M.T. AKADEMIA BÉRHÁZÁBAN

BUDAPEST
V., DOROTTYA UTCZA 10

CHEQUE ÉS CLEARING SZÁMLA
A M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRNÁL
4611 SZ.
TELEFON ÜZLET
31-50
NYOMDA
39-68

191H December 12

A Magyar tudományos akadémia
Nagyméltóságú Főtitkári hivatalának

Budapesten

A Főtitkár Ur Ő Méltósága szíves felhivására folytán a „Báró Eötvös József politikája" cimü pályamü nyomdai előállitására a következő árszámitásomat bátorkodom előterjeszteni:

alakra, terjedelmi beosztásra valamint papir minő-
ségre a mintául átengedett „Gróf Zrinyi Miklós" cimü
müvet alapul véve, garmond irással szedve, ivenként
= 16 oldal 500 példányban 80 korona
további 100 példány 2 „ 80 fillér,
500 finomra nyomtatott fedél
füzéssel együtt 27.- korona
további 100 példány fedél 4.- „

A mü körülbelül 22 ivre = 352 oldalra fog terjedni,
igy az első 500 példány 22 ivi tartalommal fedéllel
és füzéssel együtt 1787 koronába, további 100 példány
pedig 65-60 koronába kerül, ezen összár pedig
22 ivi terjedelemre vonatkozik, ha valamivel több vagy
kevesebb lesz, igy az összár a fenti egység ár szerint
módositásra szorul.

/.

A művet azonnal munkába veheted és igyekezem
fogod a kiállítást illető óhaj. hogy teljes megelégedésedet
érdemeljem ki.

Becses megbízását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Kámbiházy

PS: A mintakönyvet valamint a két kint kért kézimunkát
egyelőre magamnál tartom.

Méltóságos dr. Heinrich Gusztáv
magy. tud. akadémiai főtitkár urnak.

Mélyen tisztelt barátom!

Az Akadémia 1912-ben „Egy betűnk nemzedék" című tanulmánysorozatomat a Bródy-díjjal méltóztatott kitüntetni. Az erre vonatkozó bizottsági jelentés, mely feldarabos publicistikai munkálkodásomat — engem mely találva kötelező módokban — méltatni igyekezett, egyebek közt egy nyilatkozott, hogy politikai, pénzügyi, közgazdasági stb. problematikát tárgyaló dolgozataim (melyek összegyűjtve mintegy 40 kötetet tennének ki) valóságával oly történetet alkotnának, mely a mögöttünk levő korszak megtagadhatatlan ringardság képét tüntetné föl.

Természetesen e bíráló ítélet daczára távol van tőlem, hogy nem 40, de akárcsak 4 kötetes ilyféle gyűjteménynyilvánosságra csak gondolják is. A magyar könyvpiacz helyzete talán még egy ily szerény méretű tervezetes szerencsés elbírálást is megnehezítené. De talán az már nem tulkagyan merész gondolat, ha az utóbbi 15 év alatt írott nagyobb tanulmányaim közül összeállítok egy kötetre valót a szíves tisztelettel fölajánlom az Akadémia Könyvkiadó vállalatának.

E gyűjtemény összeállításánál arra a vezérelvre törekszem, hogy az abba felveendő tanulmányok általában olyan kérdésekkel foglalkozzanak, melyek ma is még bizonyos

/.

aktualitásnál bírnak, ara a magyar közélet férfiai
s a közvélemény ma is foglalkoztatják, illetőleg
a jövőben is foglalkoztatni fogják. Tipikus példa erre
a közoktatásügy, amely – mint a tapasztalás mutatja –
tíz évről tíz évre fokozódó szervezkedéssel tárgyal-
tatik Magyarország és Ausztria közt. Hasonló szempont-
ból esnek az Ausztriával tíz évről tíz évre megújí-
tandó közgazdasági és pénzügyi kiegyezésnél kapcsola-
tos többi kérdések is. A maradandó aktualitású e
jellemvonása természetesen nem minden kérdésnél dom-
borodik ki oly „plasztikus" mértékben. De a közéletbe föl-
vendőkül ajánlott többi tanulmányok is oly termé-
szetűek, hogy többé-kevésbé az imént jelzett szempontnak alá
esnek. Talán helyes, ha már a gyűjteménynek címe is minden
egyéki erre a jellegre s azért bátor vagyok annak
„gyűjtő" címével ezt ajánlani:

Aligmult időkből.

Politikai tanulmányok.

Írta

Halász Imre.

Tájékozásul jelzem a felvételre váró tanulmányok
sorozatát, félreértés kikerülése végett hangsúlyozván, hogy
azokból az u. n. pártpolitika szigorúan kizárandó
s igyekezetem a történetíró magasabb álláspontját megtartani.

/.

A tanulmányok címei. A zárjelben levő évszám az idő jelzi, melyben a jelek értekezés irtak.

A közös vám. (1900.)
A magyar államháztartás jövője. (1900)
Az 1907 évi közgazdasági kiegyezés (1907)
Az 1908 évi adóreform. (1908)
Egy apostol. (Grünwald Béla.) A „Régi Magyarország" Bécsből (Deák Ferenc) (1910)
Az állami közigazgatás ernyőjének kialakulás Magyarországban. (1914.)
2. A magyar parlamentarizmus problémája. (1912)
Bismarck és az általános választás. (1913)
A „hosszú parlamentből." (Mozgóképek az 1832/36-iki országgyülés idejéből (1912)
A magyar ozsd közös tana és a magyar államegyezme. (1912)
Szalay László. (Egy fejezet a magyar-német viszonyok 1848-iki alakulásából. (1913.)
Bismarck és a magyar emigráció. (1913)
? Két delenek a vajtószabadrágért. (1914.)

Azzal a kérelemmel zárom e sorokat, méltóztassál e tisztelet-teljes ajánlatomat, ha lehet nagy szolgálatodat igénybevenni, az illetékes bíróságnál elé terjeszteni.

Őszinte hived és tisztelőd

Budapest, 1914. dec. 7.

Flatt Imre
I. Várfok u. 14.

A tanulmányok címei. A zárjelben levő évszám az időt jelzi, amelyben a jelzett értekezés irattak.

A közjegyzőség. (1900.)
A magyar államháztartás jövője. (1900)
Az 1907 évi közigazgatási kiegyezés (1907)
Az 1908 évi adóreform. (1908)
Egy apostol. (Grünwald Béla.) A „Régi Magyarország" Bocskaitól Deák Ferencig) (1910)
Az állami közigazgatás eszméjének kialakulása Magyarországban. (1914.)
2. A magyar parlamentarizmus problémája. (1912)
Bismarck és az általános választás. (1913)
A „hosszú parlamentből." (Morgóképek az 1832/36-iki országgyűlés idejéből (1912)
A magyar érdek közös tana és a magyar állameszme. (1912)
Szalay László. (Egy fejezet a magyar-német összeütközések 1848-iki alakulásáról. (1913.)
Bismarck és a magyar emigráció. (1913)
? Küzdelmek a sajtószabadságért. (1914.)

Azzal a kérelemmel zárom e sorokat, méltóztassál e tisztelet-teljes ajánlatomat, ha lehet nagy sulyu támogatásod közben, az illetékes bíróság elé terjeszteni.

Őszinte hived és tisztelőd

Budapest, 1914. dec. 7.

Szalay Imre
I. Várfok u. 14.

Érk. 1914. decz. 15.

658

1914.

Fabriczyból Ujonditandó czikkek.

Sor	Év.	A czikk czime, a folyóirat neve	Lapn.	Kép
1.	1883.	Domenico de Cortona u. das Hôtel de Ville zu Paris Zeitschrift für bild. Kunst XVIII.	5.	1
2.	1884.	Die Medailleure der Renaissance. Zeitschrift für bild. Kunst XIX.	7.	
3.	1886.	Das florentinische Museum von Vandleppichen Kunst u. Gewerbe	10.	
4.	1888.	Die Gartenhäuser des Palazzo Giustiniani zu Padua Zeitschrift für bild. Kunst.	12	2
5	1892.	Recherches nouvelles sur Donatello, Masaccio d Vellano. - Gazette des Beaux-Arts VIII. 3. per.	6	
6	1896.	Das Landhaus des Cardinals Trivulzio am Salone Jahrb. d. preuss. Kunstsamml.	26	1
7	1899.	Der schlafende Amor des Michaelangelo Zeitschrift f. bild. Kunst. N. F. X	10	1
8	1899.	Leonardo da Vinci Beilage zur Allg. Zeitung No. 118	14	
9	1900	Donatellos hl. Ludwig u. sein Tabernakel an Or San Michele. - Jahrb. d. preuss. Kunstsaml.	22	2
10	1900.	Ein Jugendwerk Bern. Rossellinos und spätere unbeachtete Schöpfungen seines Meissels. Jahrb. d. preuss. Kunstsamml.	24.	3
11	1901	Die Bildnisse Isabellas d'Este Repert. f. Kunstw. XXIV.	7	
12	1901.	Giovanni Dalmata. Neues zum Leben und Werke des Meisters. - Jahrb. d. preuss. Kunstsam.	39.	
13	1901.	Un ciclo di quadri del Tintoretto Rassegna d'arte	3.	
14	1902.	Petrarca u. die Kunst Allg. Zeitung Beilage No. 215	10	
		Összesen=	195	10

Sor

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

Ezen Hippocil amarongvirol
van egy darabka.

Sor	Év	A cikk címe, a folyóirat neve	Lap sz.	Kép
		Átlhozat=	195	10
15	1902.	Giuliano da Sangallo's figürliche Kompositionen		
		Jahrb. d. preüss. Kunstsamml.	8	2
16	1902.	Die Sixtinische Kapelle (E. Steinmann) dr. werkelés		
		Beilage allg. Zeitung Nr 2/3	22	
17	1903.	Giuliano da Majano in Siena		
		Jahrb. d. preüss. Kunstsamml. Heft IV.	15	3
18	1903.	Die Baukunst d. Renaissance in Italien		
		allg. Zeitung Beil. Nr. 73 dr. werkelés	6	
19	1903	Adriano Fiorentino, Erzgiesser		
		Jahrb. d. preüss. Kunstsamml.	34.	6
20	1904	Kunst u. Tradition		
		allg. Zeitung Beilage (Nr 270.)	8	
21	1904.	Vincenzo da Cortona		
		Jahrb. d. preüss. Kunstsamml. XXV	7.	
22	1905.	Ein Bildwerk d. Renaissance zu Viadana		
		Kirchenschmuck.	2.	
23	1906.	Michaelangelo in d. Sixtina		
		Beilage zur allg. Zeit. Nr. 175/76	16	
24	1906	Die Renaissance-Skulptur Toscanas		
		Beilage zur allg. Zeit. Nr. 36/7/8	20	
25	1907	Simontes Brief an Michiel		
		Repert. f. Kunstw. XXX.	27	
26	1908	Villa della Viola, ein Sommersitz		
		der Bentivoglio zu Bologna. - Jahrb.		
		der preüss. Kunstsamml. Heft III.	12	2
27	1909.	Due opere di Andrea Ferrucci		
		existenti in Ungheria. L'Arte XII. IV.	7	2
		Lásd a következőt	379	25

914 dec. 2. Dr Éber László

Érk. 1914. decz. 15.

659

1914.

Fordító szalamivel nagyobb irói tiszteletét
küld.

Érk. 1914. decz. 15.

660
1914.

Kolozsvár 1914 decz. 10.

Igen tisztelt Barátom!

A bevezetésekkel ma végleg elkészültem és akár mindjárt küldhetném, de egyet a Bpesti Szemlének, egy másikat a Philologiai Közlönynek kináltam oda s most várom a válaszukat. Mindenesetre akadálytalanul be fogom őket szolgáltatni, hiszen azt szeretném, hogy – ha lehetséges – mindakét kötet megjelenjék 1915-ben. Kérlek szépen ennek lehetővé tételére. Mivel az egész megvan,

nunk várjunk vele 1916-ig?

Egyben bátor vagyok bejelenteni, hogy a magyar Euripides corollariumaképp egy monographiát készülök irni Euripidesről s a Könyvkiadó vállalatnak felajánlani. Számíthatok-e szives fogadtatásra és mikor? – Külföldön az utóbbi években a tragikusok közt vezetőszerepre jutott Euripides, a korábban sokáig mellőzött. Nálunk meg épen nem foglalkoztak vele. Azért, azt hiszem, helyén való volna e mulasztásunkat is pótolni.

Szives válaszodat mindkét dologban kéri és szivesen üdvözöl tisztelő híved

Gengeni János

Tisztelt Tagtársam !

F.hó 10-én kelt becses beadványát a M.Tud.Akadémia könyvkiadó bizottsága tegnap tartott ülésében tárgyalás alá vette és benne foglalt kettős kérésére vonatkozólag a következő határozatokat hozta:

1/ Euripides-forditásának III.kötetét nem adhatja a bizottság a jövő évben,egy időben a II.kötettel ki,egyrészt,mert régebbi lekötöttségénél fogva más munkákat kell közre adnia,de másrészt azért sem, mert közönségének sokféle igényeinél fogva nem adhat az ismereteknek egy köréből egyszerre több kötetet. Az a III.kötet azért csak 1916-ban vagy 1907-ben kerülhet sorra.

2/ Euripidesről fölajánlott önálló kötetet a bizottság rokonszenvesen fogadta ugyan,de jóval nagyobb örömmel venne egy kötetet az egész görög dráma történetéről és szivesen venné,ha az Euripides-kötet helyett ezen munkának kidolgozására határozhatná magát. Ez a kötet hézagot pótolna irodalmunkban és bizonyára már tárgyánál fogva is megnyerné közönségünknek tetszését.

Elhatározásának szives közlését kérem.

Budapest,1914.deczember 15.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Nagyságos

Dr.Csengeri János l.tag urnak

Kolozsvár

663

1914.

Tisztelt Uram !

F.hó 3-án beadott javaslatát a Fabriczy-kötetben fölveendő dolgozatokra vonatkozólag a M.Tud.Akadémia könyvkiadó bizottsága tegnap tartott ülésében elfogadta,azonban a következő két megjegyzéssel:

1/ óhajtandónak tartja,hogy a Könyvismertetések a kötet végére jussanak és hogy számuk esetleg kevesbittessék;

2/ hogy Fabriczynek Estei Hippolit imakönyvéről irt czikke,hazai vonatkozásainál fogva,okvetlenül szintén fölvétessék.

Irói tiszteletdiját nyomtatott ive után 50 /ötven/ koronában állapitotta meg.

Sziveskedjék értesiteni,hogy e határozatokhoz hozzájárul-e és hogy forditásának kéziratát,Éber László l.t. reviziója után,mikor kaphatom /esetleg több részletben/.

Budapest,1914.deczember 15.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Nagyságos

Dr.Rózsaffy Dezső urnak

Budapest

664
1914.

Tisztelt Uram !

.hó 7-én kelt beadványát az Akadémia könyvkiadó bizottsága tegnap tartott ülésében rokonszenvesen vette és elvileg elfogadta. Ügyrendünk értelmében ajánlata Concha Győző és Gaal Jenő r.tagoknak adatott ki részletes jelentéstétel végett. Felkérem ennélfogva, hogy kéziratát /a tervezett könyv anyagát/ hozzám beküldeni szíveskedjék,hogy a kiküldött két jelentéstevőhöz juttathassam.

Budapest,1914.december 15.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Nagyságos

Halász Imre úrnak

Budapest

665
1914.

Méltóságos Főtitkár úr!

Mikor a nagylelkű Igazgatótanács az akadémiai tisztviselők fizetését és lakbérét 1913 ban 20% al emelte, ezzel egyidejűleg akkor már meglevő első ötödéves Korpótlékomat is 200 korona helyett 240 korona ban állapította meg.

Azzal az alázatos Kéréssel fordulok Méltóságodhoz hogy ennek alapján második Korpótlékomat is ebben az összegben megállapítani méltóztassék, mert csak ilyetén módon juthatok idők folyamán ugyanolyan fizetéshez, mint a milyent tisztviselő-társaim az igazgatótanácsnak nagylelkű határozata alapján élveznek.

Alázatos Kérésemet ismételve maradtam

Méltóságos Főtitkár úrnak

alázatos szolgája,
Heinlein István,
könyvtártiszt.

Érk. 1914. decz. 18.

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv úrhoz,

a M. Tud. Akadémia főtitkárához,

666

1914.

intézett alázatos Kérése

Heinlein István

Könyvtárőrtisztnek

az ötödéves Korpótléka megállapítása

ügyében.

A Tekintetes Tanács határoza-

tából Vkával értesítetnek.

Heinrichel

főtitkár.

666 XIII/14

Jegyzőkönyv

a Könyvkiadó Bizottságnak 1914.deczember 14-én tartott üléséről.

Berzeviczy Albert akad.Elnök ur elnöklete alatt jelen voltak:Beöthy Zsolt, Concha Győző,Entz Géza,Fejérpataky László,Fröhlich Izidor,Goldziher Ignácz, Plósz Sándor,Szily Kálmán,Szinnyei József.- Előadó: Heinrich Gusztáv hely. előadó.

1/ Halász Imre fölajánlja 1900 óta megjelent politikai és közgazdasági tanulmányait,melyekből a pártpolitikai vonatkozásokat eltávolitotta és csupán a történelmi és elvi fejtegetéseket tartotta meg, illetve fejtette ki még bővebben.- Elvileg elfogadtatik,de részletes vizsgálatra kiadatik Concha Győző és Gaal Jenő akad.r.tagoknak.

2/ Csengeri János l.t.beküldte Euripides forditásának III.befejező kötetét,oly kéréssel,hogy ez egyidejüleg a II.kötettel az 1915.évi Vállalatban kiadassék.- Kérése nem teljesithető.

3/ Csengeri János l.t. fölajánl egy kötetet Euripides életéről,müveiről és az utókorra gyakorolt hatásáról.- A bizottság rokonszenvesen fogadja az ajánlatot,de szivesebben venné,ha szerző a görög drámáról irna egy kötetet.

4/ Rózsaffy Dezső oly kéréssel fordul a Bizottsághoz, hogy Fabriczy Kornél forditásának irói tiszteletdija,tekintettel a forditással járó nagy nehézségekre,fölemeltessék.- A bizottság a szokásos 40 kor.helyett,nyomtatott ive után 50 koronát szavaz meg.

5/ Szily Kálmán biz.tag előterjeszti javaslatát a bizottság ujjászervezése ügyében /l.Akad.Értesitő 1914. 473.l./,mely csekély,inkább csak stiláris módositásokkal kisérletképen elfogadtatik és a januári összes ülés elé fog terjesztetni.

K.m.fönt.

Berzeviczy

Heinrich
hely.előadó

669

1914.

Jegyzőkönyv

a Könyvkiadó Bizottságnak 1914.deczember 14-én tartott üléséről.

Berzeviczy Albert akad.Elnök ur elnöklete alatt jelen voltak:Beöthy Zsolt, Concha Győző,Entz Géza,Fejérpataky László,Fröhlich Izidor,Goldziher Ignácz, Plósz Sándor,Szily Kálmán,Szinnyei József.- Előadó: Heinrich Gusztáv hely. előadó.

1/ Halász Imre fölajánlja 1900 óta megjelent politikai és közgazdasági tanulmányait,melyekből a pártpolitikai vonatkozásokat eltávolitotta és csupán a történelmi és elvi fejtegetéseket tartotta meg, illetve fejtette ki még bővebben.- Elvileg elfogadtatik,de részletes vizsgálatra kiadatik Concha Győző és Gaal Jenő akad.r.tagoknak.

2/ Csengeri János l.t.beküldte Euripides forditásának III.befejező kötetét,oly kéréssel,hogy ez egyidejüleg a II.kötettel az 1915.évi Vállalatban kiadassék.- Kérése nem teljesitheto.

3/ Csengeri János l.t. fölajánl egy kötetet Euripides életéről,müveiről és az utókorra gyakorolt hatásáról.- A bizottság rokonszenvesen fogadja az ajánlatot,de szivesebben venné,ha szerző a görög drámáról irna egy kötetet.

4/ Rózsaffy Dezső oly kéréssel fordul a Bizottsághoz, hogy Fabriczy Kornél forditásának irói tiszteletdija,tekintettel a forditással járó nagy nehézségekre,fölemeltessék.- A bizottság a szokásos 40 kor.helyett,nyomtatott ive után 50 koronát szavaz meg.

5/ Szily Kálmán biz.tag előterjeszti javaslatát a bizottság ujjászervezése ügyében /l.Akad.Értesitő 1914. 473.l./,mely csekély,inkább csak stiláris módositásokkal kisérletképen elfogadtatik és a januári összes ülés elé fog terjesztetni.

K.m.fönt.

Heinrich
hely.előadó

Ad 669
1914.

A DEBRECENI MAGYAR KIRÁLYI TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI KARÁNAK DÉKÁNJA.

113 Bk. sz.
1917-18.

A Magyar Tudományos Akadémia
Tekintetes Elnökségének
Budapesten.

A Tekintetes Akadémia immár évtizedek óta kiadványainak egy tekintélyes sorozatával szokta jutalmazni a budapesti, kolozsvári és zágrábi tudományegyetemek azon bölcsészetkari hallgatóit, kik tanáraiknak véleménye szerint a magyar nyelvészetből és a magyar történelemből kiváló szorgalmat, előmenetelt tanusitottak és szorgalmas munkásságukkal tanubizonyságát adták annak, hogy bennük az önálló tudományos búvárlathoz meg van a kellő hajlam.

Miután a folyó év szeptember havában itt, Debreczenben is egy uj m. kir. tudományegyetem s ezen bölcsészet-, nyelv- és történettudományi kar kezdette meg működését és karunkon valamennyi évfolyamnak vannak szorgalmas hallgatói, tisztelettel kérjük a Tekintetes Elnökség utján a Tekintetes Akadémiát, hogy a budapesti, kolozsvár és zágrábi egyetemek bölcsészetkari hallgatói számára évenként kitüzni szokott könyvjutalom kedvezményét a debreczeni m. kir. tudományegyetem bölcsészet-, nyelv- és történettudományi kara hallgatóira is kiterjeszteni, illetőleg ezek részére is ugyanolyan ju-

talmakat kitüzni méltoztassék.

A debreczeni m. kir. tudományegyetem bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karának 1914 évi deczember hó 9 napján tartott IV. rendes kari üléséből

a Tekintetes Elnökségnek

alázatos szolgája

Dr. Pukánszky

e. i. dékán.

~~A tek. Közgazd. Karnak~~ Debrecen

Nagyságos Dékán Úr!

T. hó 19-én tartott (nagyértékű) határozata értelmében van szerencsém a M. Kir. Tud. Akadémia és a Magyarhoni Református Egyházkerület közös költségével és szervezetében a Debreczeni Ref. Theologiai Szemináriumban egy (1) darab állandó ösztöndíjat szervezni, melyet már ezen óta a tehetséges magyarországi egyetemes hallgatói élvezhetnek. Szívességgel kérem tehát Nagyságodat, hogy a Debreczeni Ref. Theologiai Szemináriumban tanuló hallgatók közül kívánt javaslatát a szükséges határidőben megtenni szíveskedjék.

Kiválóbb tisztelettel

Budapest, 1914. Szeptember 21.

Főtitkár

~~A M. Kir. Tud. Akadémiának tek. Közgazdasági~~
karának

Debreczen.

Éz. 1914. decemb. 19.

670

1914.

A vàlaphal egyàt.

Érk. 1914. Decz. 21.

671
1914.

Érk. 1914. Decz. 20.

ORSZÁGOS MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUM
(MUSÉE DES BEAUX-ARTS)
BUDAPEST, VI., ARÉNA-ÚT 41.

Méltóságos Uram,

Vettem f. hó 15.-ről K. szíves sorait. A könyvkiadó bizottság feltételeit elfogadom sazokhoz alkalmazkodni fogok.

A fordítást máris megkezdtem, s az első részletet Éber tanár urnak átadtam. Amint 3-4 cikk együtt van s a revízión átment, ezeket Méltóságodnak haladéktalanul át fogom nyujtani.

Lekötelezne Méltóságod, ha az átadott lajstromra és javaslatra előlegül 250 koronát küldeni szíveskednék.

A nyomda részére – tévedések elkerülése végett – utasítást bátor-kodom csatolni.

Fogadja Méltóságos Uram mivaló tisztelettemet

D Rosaffy Alex

St. 40193 szám.

Chéque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest

Budapest, 1914 deczember 21-én.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Dr Heinrich Gusztáv ur

megbizásából mai napon

~~elismervény ellenében~~ készpénzben

2,760 kor.--- fill[t] fizet ett pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1914. X/2. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája.

24

Érk. 1914. decz. 23.

676
1914.

A KÉPVISELŐHÁZ KÖNYVTÁRA.

Méltóságos Uram!

A kéziratot azt hiszem 8-10 nap mulva átadhatom. A munka czime ez lehetne: Rajzok a török világból, vagy pedig ez: Török világ, magyar világ. A második kötet kéziratát, mely 1916. ban jelenhetnék meg, tavaszkor készen átadom. Ebben a második kötetben jelennék meg a XVI. és a XVII. századi familiarésekről, illetve a várkastélyok életéről irt (teljesen uj) nagy tanulmányom. Megjegyzem, hogy az első és a második kötet közt semmi összefüggés nincs, csupán ugyanazon kor müveltségével foglalkozik.

Mivel úgy tudom, hogy most szakbirálónak adják ki a kéziratot, nekem teljesen mindegy, ki lesz a biráló. Azonban az én könyvem anyagához csak Thallóczy Lajos, Károlyi Árpád és Tagányi Károly értenek. Csakis ők ismerik azt a nagy leveltári anyagot, amit én most felhasználtam.

2

Ha Méltóságodnak s az olvasóknak tetszeni fog a munkám, szivesen adok harmadik kötetet is. Ennek az anyaga is jóreszt készen van.

Kérem szépen, légy kegyes Méltóságos hram tudomásomra hozni, melyik czimet választod? Tán helyesebb lenne ez: Török világ, magyar világ. Megjegyzem, hogy ugyanilyen czim alatt a Franklin igazgatója: bold. König Gyula ur „nagyörömmel" vállalta a kiadást két nagy kötetben, amint nálam lévő levele bizonyítja. Én persze jobb szeretem ha az Akadémia adja ki.

Szivélyes üdvözlettel maradok.

Kész szolgád

Takáts Sándor

decz 23, 1914. Budapest

676

Méltóságos bram!

Köszönöm szíves felvilágosításodat. Én soha-
sem kináltam magamat a könyvkiadó válla-
latnak! Pedig évekkel ezelőtt Riedl ur aján-
latot tett, hogy kiadja egy kötetben tárczáimat.
Bár ez semmi munkával sem járt volna,
még sem fogadtam el. Most sem én
ajánlkoztam, hanem te voltál szíves Alexan-
der előtt ajánlani, hogy egy kötetet a kö-
velkező évben, egyet meg az 1916. évben
szívesen kiadsz. Én azonban, mikor erre
reálltam nem tudtam, hogy a két kötet nem
jelenhetik meg ugyanazon ezimen. Annál
kevésbé tudhattam ezt, mivel a könyvkiadó
vállalat három kötetes munkákat is a-
dott ki. Most, hogy tudom a dolgot, ezen-
nel tisztelettel jelentem, hogy én visszalépek s nem három de egyetlen kötettel
sem terhelem az Akadémiát.

Kiváló tiszteletlel köszönvén meg Méltóságod jóindulatát, teljes tiszteletlel maradok

Kész szolgád

Tahát

Budapest, dec 24.

676

Méltóságos Uram!

Köszönöm szíves felvilágosításodat. Nekem nincs semmi más kívánságom, mint hogy a két kötet ugyanazt az elvet vigye.

Politikáról a két kötetben alig lesz szó. A magyar-török kultúráról szól az egész munka. S mivel a Habsburgok háromszáz év alatt egy fillért sem adtak a magyar kultúrára, tehát róluk egy árva szó sem lesz a két kötetben.

A kéziratot pár nap multva Méltóságodnál leadom.

Szívélyes üdvözlettel, maradok Kelj szolgád

Sukáth

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapesten.

Az igenttisztelt Akadémia 1906 március 21-én tartott közgyülésén alulirottat a második osztály javaslatára „A Szent-Ferenc-rend története Magyarországon 1711-ig" cimü s a Fraknói-Schönvisky alapitványból jutalmazandó mü megirásával bizta meg. A határidő volt 1914.

Ez e mü megirásához hozzáfogtam. De nagyfoku egyéb elfoglaltságom és részben az igenttisztelt Akadémiától kapott más nemü megbizatásaim miatt is az adatok összegyüjtésével csak 1912-re lettem kész. Emiatt az adatok feldolgozására csak 2 évem maradt s ez alatt nem birtam megirni egyrészt a Szent-Ferenc-rend legrégibb ágának a marianus ferenczrendüek történetét.

Ezt tisztelettel idemellékelem s kérem az igenttisztelt Akadémiát, hogy a határidő részemre meghosszabbitását nekem 3 évi haladékkal adni kegyeskedjék.

Lelle Nagy-Várad 1914 dec. 31-én

dr. Karácsonyi János
a M. T. A. rendes tagja -

Érk. 1914. decz. 23.

675
1914.

Kiadatik a II. Osztálynak.

Budapest, 1914. decz. 23.

Heinrich
főtitkár

A II. osztály 1915. jan. 15-én tartott ülésében a kabáridő meghosszabbításhoz (1917. decz. 31-ig) készséggel hozzájárult.

Jegyzőkönyv
osztálytitkár

677. y2.
1914.

Nagyss. Takáts Sándor
d. tag/pinnak.

Kedves Barátom!

Tegnap este érkezett kora
ival siettem értesíteni:

1.) hogy fölajánlott munkád
ból örömmel adunk ki két vagy
három kötetet is, csak pe kívánd
hogy azok közvetlenül egy=
másra következő két vagy három
évben megjelenjenek; – hisz
amiről kell tekintettel lennünk
hogy közönségünk meg ne szökjék!";

2.) hogy a két kötet meg=
jelenhetik az egyik 1915-ben,
a másik 1916-ban, – de semmi
esetre sem mint I. és II. Kötet,
hanem (semmi összefüggés nem
lévén;) mindegyik külön stimmel.
Pl. az egyik: Rajzok a török
világból, a másik: Török világ-
magyar világ – a prim[illegible] Különben
jónak látod;

3.) hogy a bitulat a tervezet
ben csak formalitás, és ízlésem
szerint elég volna, ha valaki, pl.
kényelmes hozzáférhetőség szem=
pontjából Sajnayi Károly, akit
szeretett jóvoltél nézni át. Itt
nálad csak arra kell figyelni,
hogy valami vad Habsburg=
ellenes kirádz ne maradjon
a szövegben.

NB. Megjegyzem, hogy ezt a
három pontot a Könyvkiadó=
Bizottságnak utólagos jóvá=
hagyása reményében írtam le.

Szívesen üdvözöl – az
egyik Kötet kéziratát várva –

Budapest, 1914. december 23.

őszinte híved
K.
Pólitkár

677.17

1914

Level

Érk. 1914. decz. 24.

678
1914.

Szerzőnek visszaküldetett 1916.
február 3.-án 93/1916. sz.a.

Kiadatik az I. osztálynak.
Bpest, 1914. decemb. 25.

Heinrich
tőtitkár.

Dr. Pröhlé Tiemos

törölj. magyar tizotér tervezete.

Méltóságos Uram!

Midőn a mellékelt török-magyar szótárterveztet benyujtani bátorkodom, magamat sokszor tapasztalt jóindulatába továbbra is ajánlva maradok mély tisztelettel

Nyiregyháza, 1914 dec. 22.

hálás tanitványa

Dr Pröhle Vilmos.

Ér. 1914. Dec. 24.

678.

1914.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Nagyméltóságu Miniszter Ur !

A Magyar Tudományos Akadémia nevében és határozatából a következő kéréssel bátorkodom Nagyméltóságodhoz fordulni.

Az Akadémiánk alapszabályai értelmében legelső és legfontosabb feladata, hogy a magyar nyelv eredetének, történetének és rokonsági viszonyainak kérdéseit tanulmányozza és tisztázza. Minthogy nyelvrokonaink /tatárok, cseremiszek, finnek, észtkek stb./ legnagyobbrészt Oroszországban laknak, tudósaink eddig a legnagyobb nehézségek közt és tetemes költséggel fölkeresték ezeket a népeket, hogy nyelvökkel megismerkedjenek és néprajzi anyagot /meséket, mondákat, népszokásokat stb./ gyüjtsenek, a mi az ily kutatásokkal járó nagymérvü akadályok miatt csak igen lassan és aránylag csekély sikerrel jár.

Most, a folyó világháboru folytán, nagy számmal kerültek Magyarország területére is orosz foglyok, a kik közt igen sok oly néptörzsből való, mely nyelvénél fogva a magyar nyelvrokonok csoportjába tartozik. A mit eddig csak rendkivüli nehézségek közt és tetemes anyagi áldozatok árán tudtunk aránylag csekély mértékben elérni, most könnyen áll rendelkezésünkre, ha módunkban volna az illető orosz foglyokkal érintkeznünk és tőlük a rendkivül becses nyelvi anyagot közvetlenül átvennünk.

Azért mély tisztelettel oly kéréssel fordulunk

Nagyméltóságu Krobatin Sándor táborszernagy,

csász.és kir.hadügyminiszter urnak

Nagyméltóságodhoz, kegyeskedjék elvben megengedni, hogy az Akadémiának e czélra kiküldött tudósai az Esztergom melletti orosz fogolytáborba bejárhassanak és a kiszemelt foglyokkal érintkezhessenek. Még czélszerübb volna és sokkal nagyobb sikert eredményezne, ha Nagyméltóságod kegyeskednék megengedni, illetve intézkedni, hogy néhány kiválasztott orosz fogoly Budapestre valamely kaszárnyába áthelyeztetnék, hol illető tudósaink rendesen és minden nehézség nélkül érintkezhetnének velük. A tudományos kutatás érdekében bátorkodunk e tiszteletteljes kérésünket Nagyméltóságod különös figyelmébe és bölcs elhatározásába ajánlani.

Fogadja Nagyméltóságod kitünő tiszteletem kijelentését.

Budapest, 1914. deczember 21.

a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

valóságos belső titkos tanácsos.

679

1914.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Nagyméltóságu Miniszterelnök Ur !

Mély tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy a Magyar Tudományos Akadémiának a cs.és kir. hadügyminiszter urhoz intézett ide csatolt kérvényét hathatós pártolásával továbbitani kegyeskedjék. Az Akadémia ezen kérvényének sikeres elintézésétől a magyar összehasonlitó nyelvészetnek lényeges és mélyreható fejlesztését várja.

Fogadja Nagyméltóságod kitünő tiszteletem kijelentését.

Budapest, 1914. deczember 25.

elnök.

Nagyméltóságu

Gróf Tisza István m.kir.miniszterelnök urnak

Budapest

680

1914.

Budapest, 1914. decz. 26.

Méltóságos Uram!

Azon körülménytől indíttatva, hogy jelen állásomat változtatni óhajtom, bátor vagyok Méltóságod nagybecsü figyelmét személyemre felhívni és tisztelettel arra kérni, hogy a Magyar Tudományos Akadémiánál a közel jövőben előforduló könyvkiadóhivatali vagy könyvtárosi állomások betöltésénél ajánlatomat érdemlegesen tekintetbe venni kegyeskedjék.

Személyes viszonyaimra nézve legyen szabad megjegyeznem, hogy róm. kath. nös és egy nagyobb budapesti assortiment könyvkereskedö cég üzletvezetője vagyok, jelenleg felmondatlan állásban. Belépésem tehát csakis felmondásom után hat hét vagy három hó multva történhetnék.

Helybeni nagyobb könyvkereskedö

cégeknél mint Franke Pál, ifj. Nagel ottb,
Singer és Wolfner, Eggenberger, — töltött
sikeredús működésem folytán mint agilis,
önálló munkaerő, prima referenciákkal
rendelkezem. Hivatkozom a következőkre:
Dr. Gorka Sándor egy. m. tanár VIII. Esterházy u. 16.
Weinberg Gyula cégvezető, Lampel Róbert cég Andrássy út 21.
Farkas Zoltán író, V. bálvány utca 7.
Dr. König György V. kultuszminisztérium, kik
személyem felől mindenkor készséggel adnak fel-
világosítást. A magyar és német nyelvben
teljesen jártas vagyok, a francia és angol
nyelvben csak részben.

Méltóságos Uram óhajára személyesen
tenném tiszteletemet bemutatkozás céljából
és előre is biztosíthatom, hogy személyem iránt
tőlegezett bizalmára magamat mindenkor
méltónak fogom mutatni.

Méltóságod kegyes válaszát az alanti
címre kérve maradok

kitűnő tisztelettel

IX. Rákos utca 13. Gergolovits Vilmos

Érk. 1914. decz. 28.

681
1914.

Tartalomjegyzék.

E gyüjtemény a következő tanulmányokat tartalmazza: (A cim mellé tett évszám az illető értekezés irattárának idejét jelzi.)

A kvótaügy (1900).
A magyar államháztartás jövője. (1900)
Az 1902-iki pénzügyi kiegyezés Ausztriával (1902).
Az 1908 évi adóreform. (1908.
A Régi Magyarország. (Visszaemlékezés Grünwald Bé-
lára) (1910).
Parlamentarizmus és Alkotmányosság Magyarországban (1912).
A szent korona tana (1912).
Bismarck és az általános szavazat (1913)
A hosszu parlamentből. (Morgó képek az 1832/36-iki
országgyülés idejéből) (1913.)
Szalay László. (Egy fejezet a magyar-nemet viszonyok
tok 1848-iki alakulásából. (1913.)
Bismarck és a magyar emigráció (1913.)
A sajtó helyzete Magyarországban 1688—1867-ig. (Villa-
mlantás a cenzura történetére!) (1913)
A közigazgatási ismeretek fejlődése Magyarországban. (1914)

Előszó.

E kötet az utóbbi tizenöt év alatt irott történelmi és politikai tanulmányaim egy részét tartalmazza. E gyüjtemény összeállításánál azt a vezérelvet tartottam szem előtt, hogy a kiválasztott értekezések oly kérdéseket tárgyazzanak, melyek ma is még bizonyos aktualitással birnak, azaz a magyar közélet emberei s általában a müvelt magyar közönséget még ma is

1/.

foglalkoztatják a előreláthatólag még a jövőben is időnként foglalkoztatni fogják. Tipikus példa erre a közvasúgy, amely, mint a tapasztalás megmutatta, tíz évről tíz évre fokozódó szervezkedéssel tárgyaltatott Magyarország és Ausztria közt. Hasonló sorsra jutnak a kiegyezés körébe tartozó többi kérdések is. Ha nem is annyira kifejezetten, mint a most említettek közvetlenül közérdekekről, kisebb-nagyobb mértékben ők is a körletben foglalt többi fejtegetésekről és közjogi viszonyainkról is.

Talán nem is szolgálatot teszek a közérdeknek, ha, — mint a publicistikának a napi politika küzdelmein teljesen kívül álló régi munkása, ha napirendről végleg le nem tűnt egyrészt egy fontos kérdésnek mintegy előkészítéséül lehető tárgyilagossággal az olvasóközönség előtt megvilágítani megkíséreltem.

Budapesten, 1915 elején.

Halász Imre.

Érk. 1914. decz. 28.

682
1914.

Aligmuk Tdó"kből

(Kortörténeti és politikai tanul-
mányok.)

Tartalomjegyzék
és
Előszó

a fenti cim alatt kiadásra
ajánlott tanulmánygyüjtemény-
hez.

Kiadalik Concha Győző"
r. tagnak.
Budapest, 1914. dec. 28.

Kleinfeld
főtitkár

A Magyar Királyi Ornithologiai Központ tisztikara bensö fájdalommal jelenti, hogy

HERMAN OTTÓ

az intézet megteremtője, tisztikarának atyai jóságú vezére, a magyar kultúrának félszázadon át munkás oszlopa, az Ornithologiai Központnak két évtizeden át volt igazgatója, életének 80. évében, rövid szenvedés után f. hó 27-én reggel $7^1/_2$ órakor csendesen elhunyt.

Mi, a kik legközelebb állottunk Hozzá, nemcsak a világhirű magyar természettudóst, ethnographust és hazafit, de a páratlanul melegszivü férfit is siratjuk sirba szállott vezérünkben.

Utolsó útjára a kerepesi-temetö halottasházából f. hó 29-én, kedden délután 3 órakor kisérjük.

Munkáját folytatjuk, emlékét kegyelettel örizzük.

Budapesten, 1914 deczember 27-én.

HORNYÁNSZKY VIKTOR, BUDAPEST

683.
1914.

A

Magyar Tudományos
Akadémia
tek. elnökségének
Helyben
Akadémia utca

A magyar tudományos Akadémia Méltóságos Főtitkári

Hivatalának

Budapesten.

Az "Akadémiai Értesitő" 293 füzetében közzétett felhivás folytán, mely szerint a magyar tudományos Akadémia elhatározta, hogy a Balkán-félszigeti népek nyelveinek szótárait kiadja, illetőleg közrebocsátja,

mely tisztelettel alulirott ajánlkozom a román/rumén/-magyar és magyar-román/rumén/szótár megirására.

Ezen ajánlkozásom elfogadhatása erdekében bátor vagyok 1-1 példányban felterjeszteni a budapesti Franklin-Társulat nyomtatásában megjelent: Román-magyar és magyar-román szótáromat.

Elsőnek kiadásra kerülne a román-magyar resz, mivel egyrészt ennek példányai már elfogytak s nem kaphatók s másrészt ez a resz jelentékenyebb bővitést igényel. E végből bátor vagyok ennek B. betüjét a tervezett bővitésekkel és módositásokkal együtt mély tisztelettel ideesatolni.

Bátor vagyok még felemliteni, hogy a magyar-román resz is fogytán van. A szótár az első kiadásban követett és az előszóban megokolt elvek alapján ~~át~~dolgoztatnék át és

bővittetnek ki, vagy esetleg a Méltóságos Akademia által ajánlandó elvek és módozatok szem előtt tartásával, természetesen a két nyelvnek legujabb orthographiája szerint.

A fentiek alapján mély tisztelettel kérem, hogy a román-magyar és magyar-román szótár megirásával alulirottat méltóztassék megbizni.

Tisztelettel jes kérésem kedvező elintézése reményében maradok a Méltóságos Főtitkári Hivatalnak

Naszódon 1911 évi december hó 8-án

kész szolgája

Ghekeláson
alapítv. főgimn. igazgató.

Érk. 1914. decz. 28.

684
1914.

A

Magyar Tudományos Akadémia Méltóságos

Főtitkári Hivatalának

Budapesten.

tiszteletteljes kérese

Ghetię János, naszódi alapitványi fő-
gimnáziumi igazgatónak

Kiadatik az I. Osztálynak.
Budapest, 1914. decz. 28.

Hennyey
főtitkár

a román-magyar és
magyar-román szó-
tár megirásával va-
ló megbizatása iránt

mell. 2 db. szótár és a B. betü ki-
egészitése

Budapest. 1914. december 28.

Tekintetes Akadémia !

Meg méltóztatott bizni a Bezerédj István életrajzának megirásával s a munka benyujtásának határidejéül f. évi december 31-ét méltóztatott megjelölni. Minthogy az életrajzi adatok felkutatása és összegyüjtése hosszu időt vett igénybe, a gazdag anyag feldolgozásához csak elkésve jutottunk s a feldolgozásban ismét annyira megakadályozott a háborus állapot, hogy a kitüzött határidőre lehetetlen volt elkészülni a munkával. Tisztelettel kérjük ezért, hogy a munka benyujtásának határidejét 1915. évi december 31-ig meghosszabbitani kegyeskedjék.

Tisztelettel

Gyárfás Nyilvallomás

Bodnár István

Érk. 1914. decz. 29.

685
1914.

Kiadatik a II. osztálynak.
Budapesten, 1914. decz. 29.

Jegyző
s. k.

A II. osztály 1915. jan. 15-én tartott ülésében a bért kolaxtáshoz (1915. decz. 31-ig) kérnségge kozzájárult.

Jegyző
osztálytitkár

St. 41162 szám.

Chéque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál.

Méltóságos

Dr Heinrich Gusztáv urnak.

Budapest

Magyar Tudományos Akadémia

Budapest, 19 **14 deczember 30-án.**

Van szerencsénk értesiteni, hogy **Méltóságod az alantiak szerint**

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

5,169 kor. **40** fill[t] fizet **ett** pénztárunknál,

mely összeget **a Magyar Tudományos Akadémia**

folyó számadása **javára** könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

a könyvkiadó vállalat javára K. 2438.52 ft
eladott könyvekből " 2730.88 "

K. 5169.40 ft.

C
C

Nyomtatvány-minta 221. 1914. X/2. 2000. — Franklin-Társulat nyomdája.

Érk. 1914. decz. 31.

688
1914.

MTA KÖNYVTÁRA

KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1914

KÉZIRATOK

FINIS
VÉGE